

GAZDA



AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Muresan 10.
Telefon: 21-58.
Póstatakarék csekszám 40181.

Aratás.

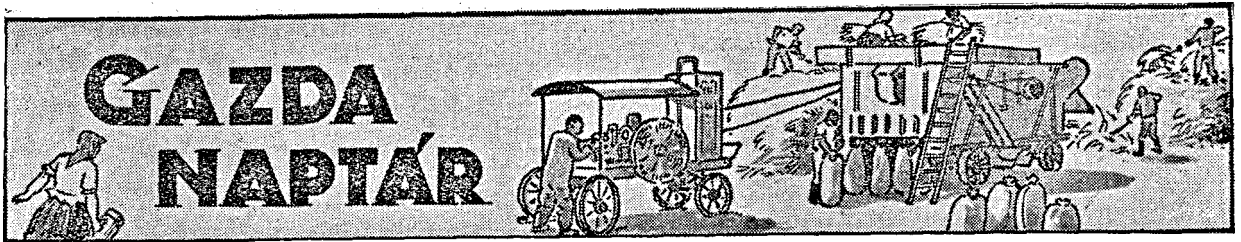
Írta: Zoltán Péter.

Aratni nemcsak a búzamezőkön lehet, az élet különböző munkaterületein általában minden termést learatnak. Az Erdélyi Gazdasági Egylet épen ezért a legteljesebb elégtétellel veszi tudomásul, hogy a magyar gazdatársadalom érdekében kifejtett tevékenysége a gyönyörű búzamezőkön kívül, más irányban is bő termést, tehát aratást hozott.

Kötelességünk viszont elsősorban a búzáról, a kérékről az örök megélhetésről, a mindennapi kenyérről írni, mert ez áll legközelebb hozzánk. A múlt év őszén kiosztott cserevetőmag búzának most futnak be a termésjelentései és azokon a helyeken, ahol a jó talajművelésen kívül az éghajlati viszonyok is kedveztek, megtelnek a magtárak, vagy ahogy a falvakban a mi hétköznapi nyelvünkön nevezük; gabonásaink. Utban vagyunk tehát a gazdasági élet megszilárdulása felé, de ezt az eredményt mégsem szabad csak az E. G. E. vezetőségének a javára írni. Hiába rendelkezett volna az E. G. E. akár 1000 vagon vetőmagbuzával és hiába vásárolta volna össze a világ összes fajseritéseit, ha nélkülözi az erős szervezetet, a tagokat és azoknak az együttérzését, akik a földet megszántották, verítékeztve, komolyan megmunkálták és a sertéseket gondozták. Az elismerés tehát szóljon elsősorban annak a magyar gazdatársadalomnak, amely tulajdonképpen az összefogásának az eredményeit aratta le. Ilyenkor önkéntelenül hatalmas kérdés mered elénk. Vajjon milyen eredményekről számolhatnánk be abban az esetben, hogyha az itt élő gazdatársadalom minden munkása tagja volna az E. G. E.-nek?

A búzamezőkön kívül, amint azt említettük, voltak más aratások is, amikor a háromszékmezei székely gazdák olyan tekintélyes számban jelentek meg a sepsiszentgyörgyi közgyűlésen, amilyenre nem volt példa, vagy amikor az E. G. E. elnöksége a Szilágy, Szatmár, Bihar és Aradmezei körútján mindenütt a munkavállalás magasztos eszméjével, az együvértartozás gondolatával és a legteljesebb bizalommal találkozott. De nem hallgathatjuk el azt az udvarhelymezei közgyűlést sem, ahol Szakáts Péter elnök olyan gyönyörű szavakkal bizonyította be az összefogás jelentőségét. Tovább folytathatnánk mindazokat a fontos eseményeket, amelyek a magyar gazdatársadalomnak, az E. G. E.-nek, aratást jelentettek. Sajnos, helyszüke miatt nem foglalkozhatunk velük kellő részletességgel, de azért egy fontos dolgot mégis ki kell emelnünk. A mezőgazdasági szindikátusok országos kongresszusán Garofild Constantin, volt földművelésügyi miniszter, a szindikátusok elnöke, foglalkozott a gazdatársadalom égető kérdéseivel és azokkal a tervekkel, amelyeket a jövőben feltétlenül meg kell valósítani. Beszédében utalt a falusi szakoktatás nagy jelentőségére és kijelentette, hogy ezen a téren az E. G. E. tette meg az első követésre méltó lépéseket a téli gazdasági tanfolyamok megszervezésével.

Mindezek a tények a becsületes munka után bekövetkezett aratást jelentik. Ma már országos viszonylatban is kihatással bír az E. G. E. tevékenysége és a többségi nemzet számára is kamatoztani akarják a megvalósult terveket.



GAZDA NAPTÁR

Augusztus.

I. Szántóföldek.

Augusztus első napjaiban befejezést nyer az aratás. A tarlószántást kell megkezdeni. Szántás után boronáljuk el a földet. A kukoricát addig járjuk lókapával, míg kárt nem tesz benne. Az üszkös kukoricatöveket válogassuk ki, hogy a beteg szárrakról ne szedjünk vetőmagcsöveket. Az aratás után vetett tarlórépát, — amikor a növény két-három levelében van — felületesen kapáljuk meg. A kölest, mohart, kikelés után 7 napra, járassuk meg könnyű boronával. A cséplésnél vigyázzunk, hogy a különböző fajtájú gabonák ne keveredjenek össze. Különös figyelemmel kell kezelni az őszi búzát és rozst, valamint az összes tavaszi gabonákat, mert nagyságuk megtevesztően egyforma és nem lehet könnyen kiválasztani. Ezeket a gabonákat lehetőleg ne egymásután csépeljük. Augusztusban szedjük ki a korai burgonyát (korai rózsza, legkorábbi sárga stb.).

A trágyát hordjuk ki földünk szélére, hogy az őszi szántás alkalmával innen szétteregve, azonnal alászánthassuk. Óvakodjunk a trágyakupacokban való tartástól és földeljük le azt melegében.

II. Rét és legelő.

A jól gondozott réteken a sarjuvágást végzzük el. Folytassuk a lóhere- és lucernaszéna készítését. Kaszálás után a földet boronáljuk meg. A szárítást az általunk már ismertetett szárítókon csináljuk (üsztürikön). Folytassuk a legelők kökény- és tövisbokrainak irtását. A nagy szárazságban nem tudnak újból kihajtani. A mesterséges rét- és legelőterveinket ebben a hónapban valósíthatjuk meg. Az ilyenkor elvetett fűmag jól kikel és jól begyökeresve várja a telet.

III. Allattenyésztés.

A kiszáradt legelőkről hazatérő állatokat etessük csalamádéval, lucernával, vagy más zöldtakarmánnyal. Ebben a hónapban tudjuk csak igazán értékelni a zöldtakarmányok jelentőségét. Nagy hőség idején az állatokat éjszaka kössük ki az udvarra.

Az állat bőre alatt lévő bögölyös daganatokat nyomjuk ki. Németországban hivatalos uton rendelték el a bögölyök pusztítását.

A karácsonyi sertéseket fogjuk hizlalóba. A baromfiakat és sertéseket hajtsuk ki a cséplőgépek helyére, hogy felszedjék az elhullott szemeket.

IV. Kertgazdaság.

Arzenes permetezéssel folytassuk az almamoly elleni védekezést. A földre hullott gyümölcsöt naponta szedjük össze, de nem szabad halomba hordani. A javát zuzzuk össze és pálinkafőzés céljából rakjuk hordóba. A teljesen rothadt gyümölcsöt a fáktól távoleső helyekre ássuk el, mert a beteg gyümölcsből felszálló gombacsira megfertőzi az egészséges termést.

A szilvát gondosan szedjük össze és a rákat támasszuk alá. A múlt hónap közepe táján megkezdett alvószemzést augusztus második feléig folytathatjuk. Augusztus hónap alkalmas a földieper ültetésre. Megfogamzásig rendszeresen öntözzük. A fiatal fákat és veteményest szárazság esetén szintén öntözni kell. A paradicsom levélbetegségei és gyümölcsének rothadása ellen 1—1/2 százalékos bordói lével permetezzük.

V. Szőlészet, borászat.

Permetezzünk a peronoszpóra ellen. E hónapban végezzük el a csonkázást és kapáljunk lágy szemre. Jégverés után azonnal permetezzünk bordói lével, vagy porozzunk rézmészporral. A lisztharmat esetén kénporozzunk. A hordókat kezdjük előkészíteni a szüretre és a rossz dongákat idejében javítsuk meg.

VI. Vadászat.

Julius 15-én kezdődik a vadliba, vadruca vadászata országrészünkben. Ugyancsak 15-én szabadul fel a fűrj, vadgalamb, gerle, haris, fenyves madár és fenyőrigó tilalma. Ilyenkor tanulnak röpködni a hasznos madárfiókok, tiltsuk el összeszedésüket.

VII. Gazdasági udvar.

Az őszi gabonavetésre tegyük meg a kellő előkészületeket. Rostáljuk és triőrözzük a vetőmagot. Az üszög ellen pedig csávázzunk porpáccal.

VIII. Gazdakörök.

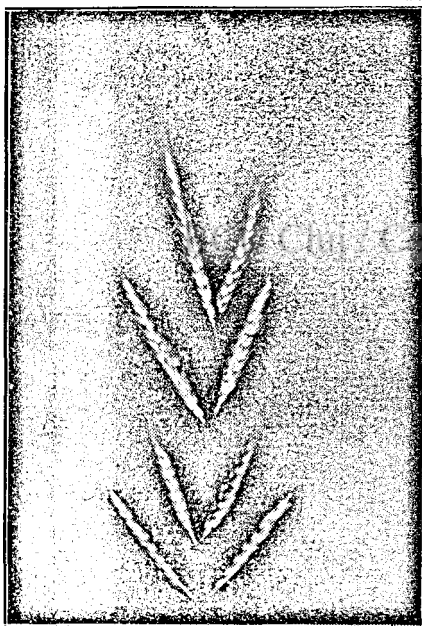
Ünnepnapokon gazdanapokat rendezzenek és mintagazdaságok megtekintésére kirándulásokon vegyenek részt.



Beszámoló az E. G. E. 1936-7. évi nemes búzamazsaporító- és terjesztő kísérleteiről.

Irta: Telegdy László (Kolozsvár).

Buzatermelő ország vagyunk, buzafeleslegünk kivitele külkereskedelmünk egyik igen fontos feladata. A külföld azonban ma, az amerikai buza versenyének következtében, nagy igényekkel lép fel és csak olyan búzát vásárol, amelynek és a belőle előállított lisztnek minősége megfelel az előírt kivánásoknak.



A magyarbükösi határban felülről lefelé következő sorrendben termelt búzákról: Bánkúti 1205, Odvosi 241-es Bükösi régi búzát és Bánkúti G. kalászatokat mutatunk be

Az agrárreform következtében felaprózott nagybirtokok helyett, a buzatermelés — nagy részben — a kiskgazdák kezébe került. Természetes dolog, hogy a kiskgazda, a kellő tőke és szaktudás hiányában, nem képes segítség, irányítás nélkül követni a megváltozott körülmények parancsszavát, amely a „több és a jobb” termelést írja elő.

Az E. G. E. vezetősége, a múlt év őszen elhatározta, hogy a több- és jobbtermelés elősegítése érdekében, — tőle telhetőleg — megtesz mindent és a magyar kiskgazdatársadalom segítségére siet. Ezen elhatározás nyomán indult meg azonnal — többek közt — az az akció is,

amely céljával tüzte ki, Erdély minden részén, a kiskgazdák nemes buzavetőmaggal való ellátását.

Mielőtt azonban minden vidéken megindult volna az eddig használt, elkorcsosodott buzaféleségeknek, bőtermő, koránérő, rozsdának jobban ellenálló, nagy sikértartalma minőség-buzákkal való kicserélése, kísérletek lefolytatására volt szükség.

A kiskgazdák eddig termelt búzáinak általunk való kicserélése, bizonyos fokig már irányított gazdálkodás lévén, a szükséges óvatossággal kellett eljárunk és ezért, minden vidéken többféle nemes búzát kellett vettetnünk. Meg kellett tudnunk, hogy melyik buzaféleség válik be legjobban, különös tekintettel a talaj minőségére és az éghajlatra.

A múlt év őszen, Erdély legtöbb vidékén cca. 2.500 métermázsa nemes vetőmagbuzával cseréltük ki, cca. 400 kiskgazdának ugyanolyan mennyiségű, eddig használt korcsbuzáját. A nemes buzafajták közül, kísérlet tárgyát képezték az Odvos 241, Bánkúti 1005, 1201, 1205 toklászos, a Bánkúti 118, 505 és 526-os kopaszbuzák, a Bz 7 csanádi buza és — kiskgazdáink kívánságára — a Dakota buza; a tavasz-buzák közül a Bánkúti „G” tarbuza.



I. régi gazdasági Székács búza. II. bánkúti 1205-ös.

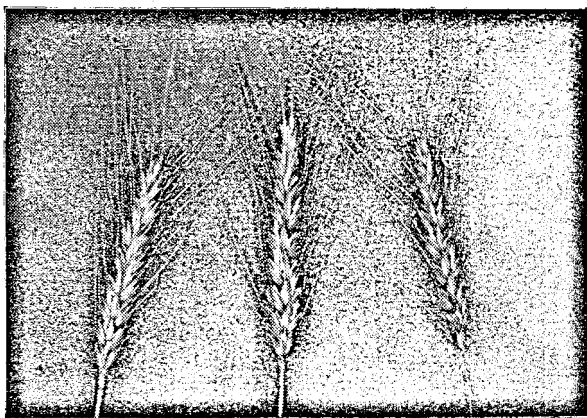
Sajnos, a kedvezőtlen őszi időjárás, a folytonos esőzés akadályozta a megfelelő talajmunkák elvégzését és erősen késleltette a búzák elvetését. Különösen kihatott a kései vetés és

A megdőlést és a rozsdailleségét 0—5-ig terjedő számokkal jelöltük.

Sorszám	A kísérletet végző gazda neve	A kísérlet helye		A kísérlet talajának jellege	Az előveteménye	A legutóbbi istálló trágyázás éve	A kísérletben szereplő fajták megnevezése	Az előzetes földmunkák megnevezése
		Község	Megye					
1.	Balogh József	Nagyszalonta Salonta	Bihar Bihar	Középkötött, fekete agyag	vörös here	ismeretlen	Bankúti 1201 1205 Odvos 241 eddig termelt úza	kétszeri szántás
2.	Szöke Sándor	"	"	Középkötött, barnás agyag	vörös here csutkaföld Lucerna utáni búza csutkaföld	— 1935 — —	Bankúti 1201 1205 Odvos 241 eddig termelt úza	kétszeri szántás egy szántás kétszeri szántás egy szántás
3.	Szabó József	Bihar Biharea	"	Középkötött, sárga vályog	csutkaföld vörös here	— — —	Bankúti 1201 Odvos 241 Dakota	egy szántás " " kétszeri szántás
4.	Czencz Imre	"	"	"	csutkaföld tavaszi árpa " "	— — —	Bankúti 1201 Odvos 241 Dakota	egy szántás kétszeri szántás " "
5.	Bereczky Dániel	"	"	"	vörös here tavaszi árpa	ismeretlen	Bankúti 1201 Odvos 241	kétszeri szántás " "
6.	Szabó János	"	"	"	bükköny	ismeretlen	Bankúti 1201 Odvos 241	kétszeri szántás
7.	Soós Imre	"	"	"	rozsvörös here búza	ismeretlen	Bankúti 1201 Odvos 241 Dakota	kétszeri szántás
8.	Szabó Kálmán	"	"	"	búza vörös here	ismeretlen	Bankúti 1201 Odvos 241	kétszeri szántás
9.	Kuki Zoltán	"	"	"	vörös here csutkaföld "	ismeretlen	Bankúti 1201 Odvos 241 Dakota	két szántás egy szántás " "
10.	Lakatos Sándor	"	"	"	fekete ugar	ismeretlen	Bankúti 1201 Odvos 241	háromszori szántás
11.	Mikó László	Nyárádszent- lászló Sánvasii	Maros- torda Mureş	Kissé laza vályog	csalamádé	1936	Bankúti 1205 Odvos 241	kétszeri szántás
12.	Pataki István	"	"	Erősen kötött agyag	ugar	1936	Bankúti 1201 eddig termelt búza	kétszeri szántás
13.	Szász Ferenc	Lándor Nandra	Torda- Aranyos Turda	Kötött vályog	fekete ugar	1936	Odvos 241 Bankúti 1205 " „G” tav. búza eddig termelt búza	kétszeri szántás
14.	Szabó István	Gyeke Gheaca	Kolozs Cluj	Humuszos agyag	zabos bükköny	1935	Odvos 241 Bankúti 118 eddig termelt	kétszeri szántás
15.	Szász Ferenc	Pusztakamarás Cămarás	"	Kötött fekete agyag	vörös lóhere	1934	Odvos 241 Bankúti 118 1205 eddig termelt	egy szántás, egy tárcsázás

A vetés ideje	Az aratás ideje	A tenyészidő alatti időjárás jellemzése	A parcella nagysága		A kiképzés napja	A sárgaérés napja	Megdőlés	Barna, level-rozsdaállóság	Fekete, szalma-rozsdaállóság	A szemtermés k. holdanként kg.-ban	A búza hektó-liter sulya	A kísérlet folyamán tett egyéb megjegyzések	
			k. hold	□-ól									
X/19	VI/19	Esős ős, enyhe, hónélküli tél, igen száraz tavasz	1 1 1 1	— — — —	V/9 V/10 V/11 V/10	VI/18 VI/17 VI/17 VI/18	2 2 3 2	jó	nem volt	1049 1129 1179 918	80 kg 81 " 80 " 80 "	Feltűnő jó bokrosodás	
X/6	VI/20 VI/23 VI/21 VI/23	" "	3 3 2 2	— — — —	V/10 V/11 V/13 V/10	VI/20 VI/23 VI/21 VI/27	1 1 2 1	nem volt	nem volt	947 967 1066 850	78 kg 78.5 " 78.5 " 78 "		
X/26 X/24 X/6	VI/22 VI/23 VI/18	Nedves ős, enyhe, száraz tél, csapadékos enyhe tavasz, meleg június	1 1 1	— — —	V/9 V/11 V/17	VI/22 VI/23 VI/18	1 1 3	nem volt	nem volt	973 822 1385	82 kg 82 " 80 "	Feltűnő a Dakota többtermése, a korai vetésben keresendő	
X/30 X/6 X/6	VI/24 VI/22 VI/22	" "	2 1 1	— — —	V/9 V/11 V/7	VI/20 VI/21 VI/18	1 1 1	nem volt	nem volt	940 1320 1382	81 kg 81 " 80 "	A bánkúti kései vetése a termésen meglátszik	
XI/5 X 12	VI/22 V /24	" "	4 3	— —	V/7 V/5	VI/19 VI/18	1 2	nem volt	nem volt	960 1789	82 kg 82 "	1937-ben az eddig termelt korcsbúzáknak 700—800 kgr. termést adtak k. holdanként 78—79 hl. súllyal	
X/10	VI/21	" "	— 2400	2400	V/8 V/8	VI/19 VI/20	1 1	nem volt	nem volt	950 750	81 kg 81 "		
X/10 X/14 X/10	VI/21 VI/21 VI/21	" "	1 1 1	1000	V/9 V/12 V/7	VI/19 VI/21 VI/18	1 1 1	nem volt	nem volt	1200 1440 1100	81 kg 81 " 80 "		
X/26	VI/26 VI/23	" "	2 2	— —	V/12 V/11	VI/20 V /20	1 1	nem volt	nem volt	800 1250	81 kg 82 "		
X/12 X/14 X/14	VI/18 VI/21 VI/20	" "	2 1 1	— — —	V/10 V/12 V/7	VI/18 VI/20 VI/18	1 1 1	nem volt	nem volt	1050 997 857	82 kg 82 " 80 "		
XI/8 XI/8	VI/18 VI/19	" "	2 2	— —	V 9 V/11	VI/19 VI/19	2 3	2 2	— —	1250 1550	82 kg 82 "		
X/5 X 6	VII/1 VII/3	Jó ős és tél, száraz, rendkívül meleg tavasz	1 1	— —	V/25 V/25	VI/30 VII/2	1 3	nem volt	nem volt	1500 1300	82 kg 81 "		Kövér földek lévén a bánkúti búzáknak jobban beválnak.
IX/28 X/5	VII/1 VII/7	" "	1 1	— —	V/12 V/21	VI/29 VII 5	1 4	1 2	1 2	1557 1598	83 kg 78 "		
X/15 X/15 — X/12	VI/28 VI/28 VII/3 VII/2	" "	2 2 2 2	800 800 800 800	V/27 V/25 V/24 V/28	VI/28 VII/1 VI/1 VII/3	1 3 1 4	1 2 1 4	1 1 1 2	1532 1343 840 1244	80 kg 80 " 81 " 78 "		100 kgr. szuperfoszfát műtrágya nélkül 100 kgr szuperfoszfát
X/5 " "	VII/1 " "	Nedves ős, meleg és nagyon száraz tavasz	1 1 1	— — —	VI/3 VI/3 VI/7	VII/1 VII/1 VII/6	3 1 4	nem volt	nem volt	1410 1300 1170	80 kg 81 " 80 "		80 kgr. szuperfoszfát, sorba
X/30 X/20 X/25 X/20	VII/5 " " "	" "	1 1 1 1	— — — —	VI/1 V/28 VI 2 VI/2	VII/4 VII/1 VII/3 VII 4	3 1 3 3	2 1 2 3	2 1 2 3	1130 1000 1100 925	79 kg 80 " 79 " 78 "	80 kgr. szuperfoszfát, sorba	

kikelés a bánkuti buzaféleségek terméseredményeire. A bánkuti buzaféleségek fajtatulajdon-sága a kissé gyenge bokrosodási képesség, tehát feltétel, hogy azok legkésőbb október 15-ig el legyenek vetve. Különböző ritkák maradnak nem tulkóvár talajban és nem mutathatják ki értékes fajtatulajdon-ságaikat. Ez a magyarázata részben, hogy az igénytelen, nagy bokrosodási képességgel bíró Odvos 241-es, Konopi dr. által kitenyészített buzaféleség és a bánkutiak között, — helyenként, — óriási terméskülönbségek mutatkoztak, az előbbi javára, az alább következő kísérleti eredmények tanúsága szerint.



Odvosi 241.

Az idei nyár viszont, a helyenként nagy mértékben fellépett rozsdák, különösen a fekete rozsdá kártételére és a különböző buzafajták, e kártétellel szemben való ellenállóképességére nézve fontos és tanulságos tapasztalatokkal szolgált. Az aratást megelőző gyakori zivatarok és nehéz esők pedig, nehéz próba elé állították buzaféleségeinket, megdőlés szempontjából.

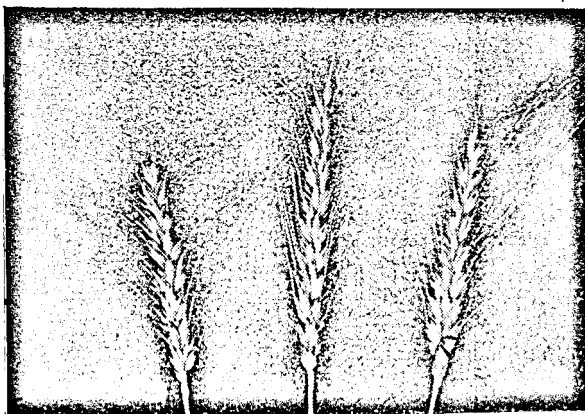
Az aratás, hordás és cséplés, a gyakori eszések következtében, kiscgazdáinknál erdélyszerte késedelmet szenvedett, így csak kevés kísérlet eredménye áll rendelkezésünkre. De az eddig befutott általános jelentések alapján is már fontos következtetéseket vonhatunk le. Alább közöljük néhány kísérlet eredményét, továbbá, a tapasztalatok általános tanulságait és az ezekre épített elgondolásunkat — a jövőre nézve.

A még be nem érkezett, de előttiünk, — általánosságban ismeretes, általános eredmények alapján, minden részrehajlás nélkül, nyugodtan állíthatjuk, hogy az 1936—37-es gazdasági évben, erdélyszerte az Odvos 241-es buza vált be legjobban. Az elkésett vetés és kelés dacára, — hiszen sok helyen a buzák márciusban keltek ki, — jól bokrosodott, gyorsan fejlődött, tekintet nélkül az éghajlatra, talajminőségre, megfelelő súlyos szemtermést adott, dacára annak, hogy sok helyen, a nehéz nyári esők követke-

tében, erősen megdőlt. Jól beváltak még a Bánkuti 1005, 1205 toklászos és Bánkuti 526-os tarbuza. Mindhárom buzaféleség jó minőségű talajokon, korai érésével, jó minőségű szemtermésével tünt ki és a fekete rozsdának, megdőlésnek meglehetősen ellenállott. A kései vetést azonban határozottan megsínylik. A bánkuti „G“ tavaszbuza, mint az idén minden tavaszi kalászos, erősen megsínylette a száraz, abnormális meleg tavaszt és előnyarat.

A nemes minőségbuzák beszerzése, szaporítása, költségekkel, áldozatokkal jár. Óvatosan járjunk el tehát azoknak aratásánál, hordásánál, cséplésénél, magtári kezelésénél és vetésénél, különben könnyen fajtakeveredés áll be, ami elkorcsosodásra vezet és hiába volt minden költség és fáradozás.

Az aratás már befejeződött, ugyszintén a hordás is, de a cséplés még folyik. Vigyázzunk, hogy tiszta cséplőgéppel dolgozzunk. Minden fajta cséplése után, tisztítsuk meg jól a cséplőgépet. A zsákok kitisztítására is nagy gondot fordítsunk a különböző fajták behordásánál. Fordítsuk ki, rázzuk ki alaposan üres zsákjainkat, újabb megtöltés előtt. A magtári kezelésnél vagyunk kitéve a legnagyobb mértékben a fajtakeveredésnek. Vigyázzunk, hogy emeletes magtáraink deszkapadlóinak rései jól be legyenek tömve ragasztó anyaggal, máskülönben egyik emeletről a másikra átesurog a különböző mag. A rosták, tisztítógépek tisztítására nagy gondot fordítsunk, ugyszintén a csávázókosár, kád, vagy hordó és gép tisztántartására. Ne siessünk és csak megbízható emberekkel végtezzük a nemes vetőmagvak kezelését.



Bánkuti 1205.

A vetésnél szintiszta vetőgéppel és zsákokkal dolgozzunk, ne sajnáljuk az időt, fáradságot, a vetőgép gondos kitisztítására az egyes buzafajták vetése előtt és után.

Az E. G. E. az ősz folyamán, a legjobban bevált nemes vetőmagvak terjesztését, csekély anyagi erejéhez mérten, tovább szándékszik

folytatni. Szaporító telepein nyert buzáit kisközségi rendelkezésére bocsátja, minden felár nélkül, a beszerzési forrásokat szívesen közli. Szóval, minden tőle telhetőt megtesz, hogy a nemes buzák beszerzését elősegítse, lehetővé

tegye. A „GAZDA“, szeptemberi számában, a most már bizonyára tömegesen beérkező kísérleti eredményeket, folytatólagosan közölni fogja, kisközségeink tapasztalatainak, véleményének egyidejű közlésével.

Megszüntessük-e a fekete ugart?

Írta: **Boros György** gazd. tanár (Székelykeresztúr).

Sűrűn hangoztatott, sok község gazdaközönsége által vitatott kérdés ez, amelyre még oly széleskörű gazdasági és élettapasztalattal bíró egyén is, mint Szász Ferenc, azt kénytelen mondani, hogy „...sehol sem adtam egyenes választ, mert ehhez nagy helyi ismeret, nagy helyi tájékozottság szükséges...“ Teljesen igazak ezek a kijelentések, kívülről nem lehet ezt a kérdést megoldani, de azért meg kell oldani, mert az idő múlása sürgeti a gazdát, kényszerítvén arra, hogy célszerűbben igyekezzék gazdálkodni.

Az egyik megoldási mód a tagosítás. Ez elsősorban gazdasági kérdés, de van pénzügyi és jogi oldala is. Cikkem keretében nem a tagosítás útjaini megoldási lehetőségeket óhajtom tárgyalni.

Amennyire helytálló általában véve az, hogy a tagosított határon, birtokon való gazdálkodás jövedelmezőbb a tagosítatlannál s amennyire igaz az, hogy a szabadgondolkodás célszerűbb, helyesebb, jövedelmezőbb a forduló vagy éppen feketeugaros gazdálkodásnál, *éppen annyira helytelen és káros azt mondani, hogy kivétel nélkül minden határra vonatkozólag alkalmazható és alkalmazandó a tagosítás és a szabadgazdálkodás.* Nagyon sok még ma is azon községek száma, amelyekben nem lehet jobb gazdálkodási rendszert megvalósítani a feketeugaros tagosítatlan határon való gazdálkodásnál. Vannak például határok, amelyeknek olyan a földrajzi fekvése, hogy nem lehet megközelítően sem igazságos tagosítást csinálni. Sokkal több azoknak a száma, ahol a határ nagyságához viszonyítva, nagyon csekély az állatállomány, úgy, hogy a fekete ugar megszüntetése esetén nem tudnák kellően mivelni és trágyázni a földeket. Más községekben a lakosság főfoglalkozása az erdőkitermelés, kőbánya munkálat vagy más olyan foglalkozás, amely mellett csak mellékfoglalkozásként gazdálkodnak, jobbra az asszonyok és gyerekek.

Igy állván a dolgok sok helyt, úgy vélem, nem lesz felesleges azon irányelveknek az ismertetése, amelyek figyelembe veendőek azon kérdés elbírálásánál, hogy: megszüntessük-e a fekete ugart vagy sem?

A feketeugaros gazdálkodás megszüntetése esetén:

1. Kevesebb lesz a legelő. Elbírálandó tehát, tudja-e a gazdaközönség az elvesző legelőt pótolni vagy nélkülözni? A pótlás úgy történhet, ha az eddig ugaron legeltetett állatokat vagy gyeplegelőn, vagy más község határára legeltetik. Lehet esetleg úgy átalakítani az állattartást, hogy az istállózat jól bíró gyors fejlődésű sertésállományt szereznek be, a juhtartásról pedig lemondanak.

2. Sokkal több lesz a munka, különösen áll ez a tavaszi időszakra, amikor a takarmányhiány, a szárazság amúgy is sürgőssé teszi a munkát. Ez különösen addig fog érezhető lenni, amíg általánossá válik az őszi szántás minden tavasszal vetendő termény számára. De érezhető lesz a munkatöbblet nyáron is, amikor 6–10 helyen lenne egyszerre kapálnivaló, de ugyanakkor lóherét, lucernát, bükkönyt, szénafüvet kellene kaszálni megszáritás céljából, de ezek megint 10–15 darabban fekszenek. A munkaszaporulat oly nagy lehet, hogy lehetetlenné teszi a kellő időben való elvégzést.

3. Sokkal több trágya kell. A feketeugaros gazdálkodás mellett a földnek egyharmada, vagy egy negyede pihen, gyűl benne a növényi tápanyag s csak ezt a tápanyagot kell kiegészíteni trágyázással. Ha megszűnik a fekete ugar, akkor ennek a tápanyaggyűjtő hatása elmarad, de másfelől megszaporodik a megtrágyázandó terület egyharmaddal, vagy egy negyeddal. A fekete ugaros rendszer mellett is vajmi nagy azon községek száma, amelyekben az állatállomány kevés száma, a trágyakezelés elmaradottsága miatt nem tudják elegendő mértékben trágyázni a földeket. Tájékozás végett megemlítem itt, hogy azon rendszere mellett, amikor az állatállomány egy része igában van, és ezalatt nem gyarapítja a trágyát, más része pedig legelőn van, sok esetben idegen határon, minden két hold szántó és kaszálóra egy számos állat kellene, hogy kellő mennyiségű trágyát termeljenek. A mi, általában sekélyen szántott földjeink átlagtermése rohamosan fog apadni, ha azt minden évben vetjük, de nem trágyázzuk kellőképpen. Azonban nemcsak a mennyiség fog apadni, hanem a minőség is, ami az átlagárak eséknését fogja maga után vonni. Végeredményé-

ben a gazdaság jövedelme rohamosan csökkenni fog.

4. A legtöbb tagosítatlan határon az a helyzet, hogy a birtokrészek jelentékeny része nem rendelkezik saját úttal, hanem egész sereg idegen tulajdont képező földrészeleten kell átmennie, míg azokat megközelíthetjük. Forgórendszerrel ez nem nagy baj, mert a földek nagyjából egyféle terménnyel lévén bevétve, azok megművelése és a termés eltakarítása egy időben történnek és így egymásnak nem igen okoznak kárt. Megváltozik azonban mindjárt a helyzet, ha megszűnik a fekete ugar, helyébe lép a szabad gazdálkodás. Minden földrészelet számára szükségessé válik a közvetlen út, hogy arra bármikor rá lehessen menni. Ez a helyzet egy sereg új út nyitását teszi szükségessé. Hogy ez mily nehéz, csak az tudja, aki foglalkozott ilyennel.

Nagyjából ezek lennének azon irányelvek, amelyekkel tisztába kell jöjjön egy község gazdaközönsége, ha arról akar dönteni, hogy megszüntesse-e a fekete ugart, vagy fenntartsa? De amint már fentebb érintettem, sok esetben olyan a helyzet, hogy nem lehet megszüntetni, szükségesnek tartom részletesen kitérni arra, hogy ennek fenntartása mellett hogyan segíthet magán a gazdaközönség? A fekete ugart a legtöbb helyen azért akarják megszüntetni, hogy több és jobb takarmányt teremjenek, azért erről fogok írni a következőkben: Gyökeres és sok helyen könnyen megvalósítható eljárás a négyes forgóra való átérés. Ez esetben nemcsak a határ negyedrésze szabadul fel takarmánytermelés céljára, de a három évig tartó vetéskertben is eredményesen lehet lóherét, szarvaskerepet, füvesherét, sőt lucernát is termelni.

Ha nem lehet a négyes forgót beállítani, meg lehet azt csinálni, amit már több község megvalósított, vagyis a határ egy részének kivonását a forgó határból. Itt két szempont kell, hogy figyelembe jöjjön. Az egyik az, hogy oly részeket vonjunk el, amelyek jól lehet lucernát, csalamádét, répát termelni s amelyek a községhez is közelebb vannak, hogy a zöldtakarmány könnyen haza hordható legyen. A másik szempont a következő: Mivel minden határon vannak oly völgytorkolatok, hegyoldalok, amelyek különösen alkalmasak gyümölcstermelésre. Az ily területeket ha külön vesszük és betelepítjük a nekik megfelelő gyümölcses és a fák között évelő takarmánnyal, nemcsak állattenyésztésünk célját szolgáljuk, de a gyümölcsből is jelentékeny jövedelmünk lesz. Végeredményében két úton fog jövedelmünk gyarapodni. A Tárnava-micái Pipea községben láttam egy ilyen meggyest, amely az alig néhány száz lelket

számláló községnek az elmúlt évben meggyből több mint 70.00 lejt jövedelmezett, pedig alig néhány hold az egész terület.

De a tisztán fekete ugaros fordulóban kezelt határon is lehet nagyobbítani a takarmánytermést a következőképpen: Ugar után földjeink egy részébe vagy őszi keverék takarmányt vetünk és utána csalamádét, kölest, vagy mohart, szóval olyan takarmányfélét, amely lekerül tarlószabadulásig, vagy pedig tavaszi bükkönyt vetünk lóherével vagy szarvaskereppel. Ez esetben tarlószabadulásig kaphatunk két kaszálás jó takarmányt. A következő évben pedig vagy három kaszálás takarmányt és egy magtermést. Ezen eljárásnak a következő előnyei vannak: több és jobb takarmányunk terem. Földünk nagymértékben tisztul a gyomtól. A takarmánnyal hasznosított területeken a következő fordulóban több és jobb gabonánk fog teremni.

Az előbb elmondottak megvalósítása nem igényel semmi engedélykérést, nem zavarja a község gazdálkodási rendjét és így mindenkinek egyéni elhatározásától függ, hogy azt megvalósítsa. Hogy mit jelent ennek az ügyes megvalósítása, azt bármely gazda könnyen el tudja képzelni.

Felhívás Gazdatársainkhoz!

Az őszi búza vetésére az előkészületeket már most meg kell kezdenünk. A szükséges csávázószer előnyös beszerzése csak úgy lehetséges, ha a gazdaközönségünk összeállván, az E. G. E. útján, egyszerre rendeli meg szükségletét. Nálunk — ezidőszere — legelterjedtebb és legjobb porcsávázó szerek: az Arzopol és Porzol. Mindkettő egyformán jó, de az Arzopol belföldi gyártmány lévén, lényegesen olcsóbb.

Az E. G. E. a rendelkezésére álló készletéből, tagjai és gazdakörei részére az Arzopol kg.-ként 68 lejes árban bocsájtja rendelkezésére, a vasuti és póstai szállítási költséget is viseli, a pénz előzetes beküldése eltelében.

Ajánlatos a megrendeléseket az E. G. E. központjához — folyó évi augusztus 20.-ig — beküldeni, amikor is a szétküldést meg fogjuk kezdeni.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

FIÓKÜZLET:
Dej. Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei



A zöldtakarmányozás folytonosságának biztosítása.

(Dr. Villax Ödön tanulmánya nyomán.)

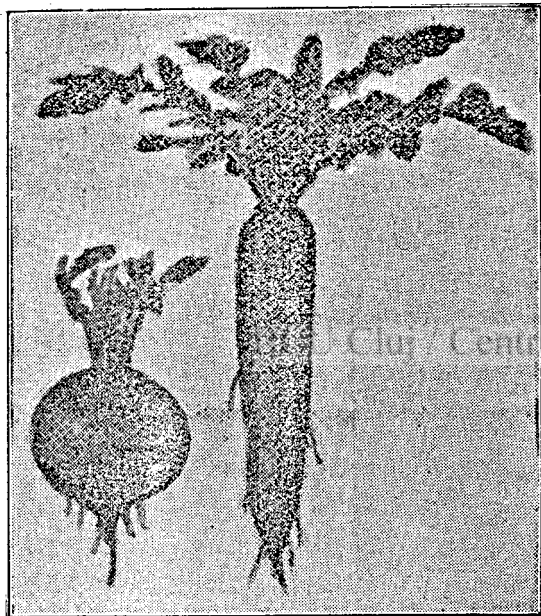
Az egymásután következő száraz évek, állandó takarmányhiányt okoznak. Sajnos, azonban sok gazda nem fektet elég nagy súlyt erre a kérdésre, s így a gondoskodás hiánya miatt, kénytelen állatait olcsó áron elpazarolni. A takarmánygondok viszont meg kell tanítsák gaz-

pessége legkedvezőbb, aki kora tavasztól késő őszig, szálas takarmány-szükségletét zöldtakarmánnyal biztosítja.

Őszi vetésű legkoraibb tavaszi zöldtakarmányok.

I. ROZS

A gazdaság első zöldtakarmánya a rozs. Ez vidékenként változóan április közepe-vége felé éri el azt a fejlődési fokot, hogy a kaszálásnál értékes tömeget adjon. Kivánatos tehát, hogy zöldtetésre mindig gyorsabb fejlődésű fajtát termesszünk. Ilyen pl. a Szt. Iván rozs. Vessük továbbá első zöldtetésre a rozstot valamivel sürübben és korábban, s hozzá védettebb fekvésben. A rozstot rendszerint augusztus—szeptemberben vethetjük. A Szt. Iván rozstot pedig már júniusban is. Még az őszi folyamán is adhat egy kaszálást.



Balról gömbölyű, jobbról nösszűgyökerű tarlórépa.

dáinkat arra, hogy fokozottabb mértékben termeljenek mesterséges takarmányokat és ezzel védekezzenek a nehézségek ellen és pótolják a takarmányhiányokat.

A „Gazda” szerkesztősége kötelességének tartja, útmutatással és tanácsokkal segítségére sietni gazdatestvéreinek. Ennek a közleménynek a keretében rámutat arra, hogyan biztosíthat az állattartó gazda 8 hónapon keresztül zöld takarmányt az állatainak.

Az okszerű gazdálkodás egyik alaptétele, hogy az állatainkat minél hosszabb időn át zöldtakarmányozzuk. Bármiként igyekszünk elteni száraz takarmányainkat, — akár szénát készítünk, zombolyázunk, vermelünk, vagy silózunk, — abból több-kevesebb tápláló anyag elvész, s a vitaminok egy része eltűnik.

A friss, zsege zöldtakarmány állatainknak legtermészetesebb tápláléka. Csak annál a gazdánál lesz az állatok fejlődése és termelő ké-

II. Őszi takarmánykeverék

Április végén, de főbbnyire május elején, az őszi takarmánykeverékekkel biztosíthatjuk a zöldtetés folytonosságát. Az őszi takarmánykeverékeket két csoportba osztjuk. Az egyik csoportja a rozsos szösös bükköny. Ennek hiányában Pannon-bükkönnyel is pótolhatjuk. Ez a legkoraibb keveréktakarmány. A kaszálását bimbósodás idején megkezdhetjük. Ez rendszeren április végén, május elején következik be.

Az őszi takarmánykeverék másik csoportjához a búzas borsó tartozik. Ez rendes körül-



VII. Ba. tacim.

mények között valamivel később lesz kaszaérett. A kaszaérettség sorrendje különben, a vetés idejétől, az előveteménytől, talaj és időjárástól is függ, s így előre pontosan meghatározni nem lehet.

III. Biborhere

Meg kell említenünk a nálunk alig termelt biborherét, amely, mint korai fehérjedus zöldtakarmány, igen kiváló, különösen fejős tehének részére. A biborhere az őszi keveréktakarmányokkal együtt lesz kaszaérett. Vigyázni kell, mert hamar elfásul, s akkor az állatok nem szívesen eszik. Minden esetre, termesszünk többféle őszi zöldtakarmányt, amelyeknek egyik csoportját korábban (július—augusztus—szeptember) rozssal, másik csoportját pedig később (szeptember—október) búzával vessük. Így sikerülni fog a zöldtakarmányozás folytonosságát 2 hónapig, április közepétől június közepéig biztosítani.

Ha többféle zöldtakarmány egyszerre érne be, csináljunk belőle szénát, vagy hagyjuk megmagnak.

A csalamádéig való átmenetet biztosító zöldtakarmányok.

IV. SOMKÓRÓ

A rozs után, az őszi keverékekkel együtt kaszaérett lesz egy igen értékes fehérjetakarmány, a somkóró. Ennek két változata van: egy és kétéves. A mi viszonyaink szerint alkalmasabb az egy évesnek a termelése. Tavasszal, március második felében vetendő, őszi, vagy tavaszi kalászosba, tehát védőnövénynek. A védő-



XII. Köles.



XIII. Fehér mustár



XIV. Cukorcirok.

növényt magas tarlóba kell aratni és későbbben a somkórót is így kell lekaszálni, mert nem fejleszt erős gyökérfejet és ha mélyen kaszáljuk, akkor elhal. Eleinte az állatok nem szívesen eszik kumarin tartalma miatt, de később megszokják. Legeltetni is lehet, mert erős sarjadzása folytán, jó legelőt ad. A somkóró tápláló értéke fölér a lucerna és a lóheréjével.

V. LUCERNA

A lucerna első sarjadzásának kaszaérettsége május elejére-közepére esik. Ha az előzőekben említett takarmánynövényeket eléggé kiterjedt mértékben termesztjük, — úgy a lucerna első kaszálását eltehetjük szénának. Ez pedig nagy előny, mert ahol nagyobb rét nem áll a gazda rendelkezésére, ott a lucerna a téli szálastakarmányozás alapja. Zöldtakarmányozásra használják fel a lucerna második sarjadzását, ami rendszeren június közepére esik.

VI. Vörös here

A lucernához hasonló elbírálás alá esik a vörös here. Igyekezzünk szénát készíteni belőle.

VII. Baltacím

Ez a növény rendszerint a vörös herével együtt, vagy után, akácvirágzáskor, május végén-június elején lesz használható. Igen jó étrendű zöldtakarmány és későbbi kaszaérettsége lévén, jó talaj esetén, nehéz a szárítása s ezért ajánlhatjuk gazdáinknak, hogy egy kisebb darabot, zöldtetés céljára használjanak fel. Ez biztosítaná az átmenetet a lucernások sarjadzásával és zabosbükkönnyel, a csalamádéig.

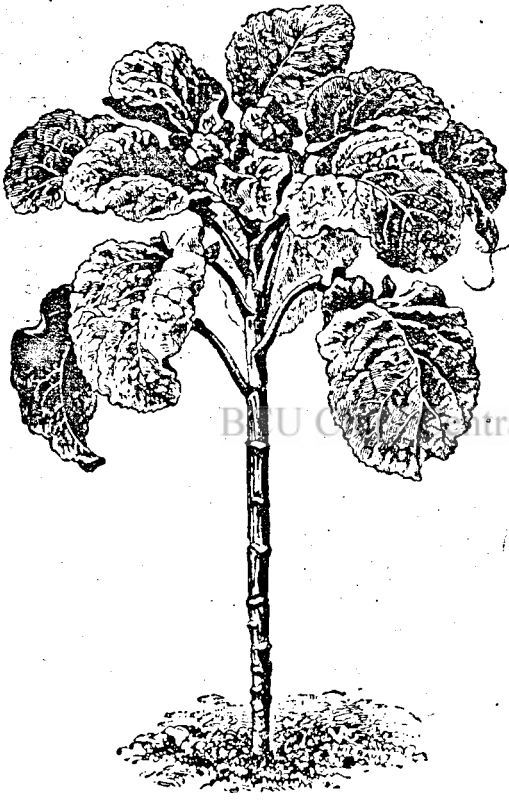
VIII. Zabosbükköny

Június közepén, második felében részben zabosbükkönnyel, részben a lucerna második sarjadzásával biztosíthatjuk a folytonosságot. A zabosbükköny nagyon kis tömeget

adó takarmánynövény, szárítása is igen nehéz. Így inkább ajánlható ezen takarmánynak zöld etetése. Termesztésének jelentősége főképen abban van, hogy a búzának kitűnő előveteménye.

A nyári zöldtakarmányozás alaptakarmánya.

IX. Csalamádé A nyári hónapok zöldtakarmányozásának az alapja a kukorica csalamádénak kell lennie. Ez az a növény, mellyel a terület-egységről a legtöbb emészthető tápláló anyagot juttathat-



XVI. Takarmánykáposzta.

juk állatainknak. Ezzel takarmányozunk tehát legolesóbban. Egyedüli hátránya fehérjeszegénysége. Ezért gazdáink próbálkoznak a csalamádénak pillangósokkal való termesztésével. Tájékoztatásul szolgáljon egy keverék, kat. holdra számítva: 80 kg. kukorica, 30 kg. express vagy Viktoria borsó és 10 kg. tavaszi bükköny. A kukorica-csalamádéval július elejétől egészen októberig kell a zöldtakarmányozást biztosítani. Ezért vetjük ezt főterményként, továbbá másodterményként is. A főterménynek vetett csalamádénál a kaszaérettség folytonosságát ne e különböző vetési idővel, hanem a különböző fajtaival biztosítsuk. A későbbi másodvetésnél vegyük figyelembe a kukorica-csalamádénál szélesebb sorokba kapálással kapcsolatos termesztését is. Ezen termelési módról és előnyeiről a „Gazda”

hasábjain már tájékoztatta a gazdaközönseget. Mivel nem biztos, minden évben a csalamádé-termesztés eredménye, továbbá lovaknak és növénykedvelőknek más takarmányokkal tudjuk csak biztosítani a zöldtakarmányozás folytonosságát, az alábbiakban ajánljuk a termelendő takarmánynövényeket.

A csalamádét kiegészítő és pótló másodterményű zöldtakarmányok.

X. MOHAR

A moharnak takarmányként termesztett féleségei között legkitűnőbb a közönséges vagy magyarmohar. Igen becses takarmánynövény. Zölden etetni lovak számára alkalmas.

XI. Szudáni fű

A szudáni fűtől sok gazda idegenkedik. Azt tartják, hogy talajzsaroló. E növény valóban talajzsaroló, aminek oka, hogy májusban, júniusban vetve 25—50 q-s szénatermést is képes adni és tápanyagban igen gazdag, csaknem a jó rétiszenával egyenértékű. Trágyázzunk a szudáni fű alá és tavaszi gabona kövesse e növényt, akkor nem fog feltűnni oly mértékben talajzsarolónak.

XII. KÖLES

Mint hézagpótló növénynek van jelentősége, nem ad nagy takarmánytömeget. Júniusban is vethető, korán kaszaérett lesz és zölden igen finom takarmányt ad.

XIII. Fehér mustár

Ugyancsak tarlóba érdemes vetni. Nagyon rövid a tenyészideje, így még augusztusban is vethető és azt követő 4—6 hétre már kaszálható. Az etetését levirágzásáig fejezzük be, mert a becőt fejlesztett növényben sok mustárolaj van, ami állataink ártalmára lehet. A fehérmustár a gyakorlati tapasztalat szerint jó tejelőtakarmány.

XIV. Cukorcirok

Igen nagy mennyiséget hozó zöldtakarmány és elég nagy cukortartalma lévén, tejelő állatoknak eredményesen adható. 2—300 q zöldtakarmány is terem egy kat. holdon.

XV. Borsos ősziárpa

Figyelembe jöhet még ezen keveréktakarmány, mely az időjárástól függően júliusban, augusztusban vethető. Kat. holdanként 50—70 kg. Viktoria vagy express borsót és ugyanannyi ősziárpa keveréket szokás vetni. A borsos árpa októberben, novemberben kaszálható. Télen át a borsó kifagy, a árpa nem, utóbbi még igen jó magtermést is adhat.

A fentebb megjelölt őszi zöldtakarmányok nagyon száraz viszonyok között természetesen

Szántóföldön termesztett takarmánynövények termesztési adatai.

	A NÖVÉNY NEVE	Vetési ideje	Vetőmag-szükséglet kat. holdanként kg.	Sor-távolság cm.	Alátakarás mélysége cm.	Kaszálás ideje	Iermés mennyisége kat. holdon zölden mmázsa	Szénának szárlva az esetben, ha zö'den föl-etni nem lehet mmázsa	Megjegyzés
Őszi vetésű legkorábbi tavaszi zöldtakarmányok	Korai Szt. Iván takarmányrozs	június	80—125	12	4—6	április	130—180	30—40	Már az ősz folyamán is adhat egy kaszálást
	Késői takarmányrozs	aug.—szept.	80—125	12	4—6	ápr.—május	140—200	32—46	
	Rozsoskeverék szösös v. Pannon	aug.—szept.	70—100	12	4—6	május	100—150	20—40	Vetőmag $\frac{1}{3}$ rozs $\frac{2}{3}$ öbökköny
	Búzás keverék őszi borsóval	szeptember	80—110	12	4—6	május—jun.	150—200	20—35	Vetőmag $\frac{1}{3}$ búza $\frac{1}{3}$ borsó
	Biborhere	aug.—szept.	12—16	12	1 $\frac{1}{2}$ —2	május—jun	60—100	4—25	
A csalamádéig való átmenetet biztosító zöldtakarmányok	1 éves somkóró	március	13—19	12	1 $\frac{1}{2}$ —2	május—június 15-ig	40—160	12—40	Védő-n vényvel vetendő
	Lucerna	március	10—14	12—13	1 $\frac{1}{2}$ —2	májustól októberig	120—150	30—45	
	Vörös here	március	8—12	12—13	1—1 $\frac{1}{2}$	június	100—140	25—40	Védő-növényvel vetendő
	Ballacim	március	50—65	12—13	2—3	június	60—90	15—20	
	Zatosbükköny	március	90—110	12—13	3—4	jun.—július	50—80	15—20	A vetőmag arányai: 30% zab 70% bükköny
Nyári zöldtakarmányok	Főtterménynek vetett csalamádé	április	70—120	12—35	4—6	juliuától decembe:ig	200—300	45—80	
	2-od terménynek vetett S ló csalamádé	június—július	70—120	12—35	4—6	október	100—150	25—40	
	Magyar mohar	május—július	16—18	12	1—2	Vetéstől 70—80 napra kaszálható	25—30	17—28	$\frac{1}{2}$ részallicsal csávázandó vetés előtt a vetőmag
	Szudáni fű	május—június	40	12	1—2	július	100—120	35—60	
	Köles	május—július	20—24	11—13	1—2	Vetéstől 60 napra	30—50	15—25	
	Fehér mustár	április—szeptember	8—10	15	1	Vetéstől 50 napra	40—90	—	Nem jó szárlva etetni
	C. Cirok	április 20—május 10	12—18 17—25	17—25 12—18	4—6	juniustól októberig	120—300	45—80	
	Őszi borsos árpa	szeptember	80—110	12—30	4—6	május	150—200	20—35	$\frac{1}{3}$ árpa $\frac{2}{3}$ borsó
	Közönséges csibehur	március—augusztus	20—25	10—11	1—1 $\frac{1}{2}$	Vetéstől 60—80 napra	50—80	10—12	
	Tarló répa	április—július	0'6—1'2	—	1—1 $\frac{1}{2}$	októberig szedhető ki	200—250	—	
Tak. káposzta	ha a palántok luddollváalagsguak. Öltelen-dök	—	500 gr.	50—80 vagy 60—60	—	augusztus—december	80—140	—	Palántázni hideggyben márc. 1 kg után 45000 palánta nő

A táblázat komoly áttanulmányozása után, a gazdák megállapíthatják, hogy milyen takarmánynövényekkel biztosíthatók a zöldtakarmányozás folytonossága.

nem sikerülnek. De rendszeren a talaj beéredetlensége a rossz vetőágy az oka a sikertelenségnek. A gyakorlat bizonyítja, ahol a talaj előkészítés megfelelő volt, a talaj kezelésére kellő gondot fordítottak, a másodtermény termelése sikerült. Még megemlítendő, mint igen érték s másodtermény, a tarlórépa, amelyik kedvező időjárás és megfelelő talajmivelés esetén 200—250 q-ás termést is tud hozni a gazdának.

XVI. Takarmánykáposzta

Ezen növény az utolsó évtizedben jött divatba és lett alkalmazva az állattakarmányo-

nyozás terén. A tapasztalatok alapján bebizonyosodott, hogy igen értékes tulajdonságai vannak. Vitaminban igen gazdag, nagy tömeget adó zöldtakarmány. A fagygal szembeni ellenállóképessége alkalmassá teszi, hogy egész decemberig etessük állatainkkal. Mivel a fagyok nem ártanak neki, a táblán kinthagyható és a szükségnek megfelelően hordható be állataink részére.

A fentiekből láthatjuk, hogy egy jól meg szervezett gazdaságban a korai rozs termelésétől a takarmánykáposztáig 8—8½ hónapon át etethetünk zöldet. S csak 3½—4 hónap marad a száraztetésre.

A juhok rühössége.

Irta: **Szeghő Dénes** (Nagyenyed.).

Válasz **Knoblauch Béla** (Oravica) kérdésére.

A juhok rühösségénél gyakorta észlelhető, hogy látszólag egészséges állatokon a rühösség rövidebb-hosszabb idő múlva kiujul. Ez onnan van, hogy a gyapjúval fedett területeken kisebb-nagyobb göcök észrevétlen maradnak s ezekből — később — újabb fertőzés indul ki és terjed át a szomszédos bőrfelületre és a velük közvetlenül érintkező állatokra. Különösen gyakori az ilyen eset, ha a rühös juhok gyógyítása kenőcsök alkalmazásával és a nyírás előtt történt, mert a hosszú gyapjúfürtök alatt kisebb rühös göcök könnyen meghúzódhatnak és kezelés nélkül maradvá a bántalom kiujulásának válhatnak okozójává. Bizonyos, hogy Knoblauch Béla oravicai gazdatestvéreink juhállományában is ez történt. Általánosságban még csak azt jegyzem meg, hogy a parazitás bőrbetegségek iránt a finomabb gyapjas juhok sokkal érzékenyebbek, mint a közönségesebb juhfajták.

Az eredményes gyógyítás érdekében a következőket javasolom, feltételezve, hogy a rühösség az állatoknak a törzsén és nem a lábakon, sem a fejen nem mutatkozik.

A törzs rühösségének tökéletes meggyógyítása érdekében kettős kezelés ajánlatos:

1. Kenőcsök alkalmazása a pörkkel (varral) fedett beteg bőrfelület meggyógyítására. Erre a célra ajánlatos 1 rész angol kreolin (setleg lyzol), 1 rész tömény borszesz és 8 rész zöld (káli) szappan keverékéhez 5% terpentinolajat adni, az egészet bensőleg elköverni s ezzel a keverékkel illetve kenőccsel a *nyírás után mutatkozó beteg bőrfelületet* alaposan bedörzsölni. Ez a kezelés 7 napos időközben 3-szor ismétlendő. Több mint valószínű, hogy a beteg bőr meg fog gyógyulni, különösen akkor, ha a második bedörzsölés előtt a varakat fakéssel alaposan lekaptartuk.

2. A teljes, tökéletes gyógyulás elérése érdekében minden beteg, vagy beteggyanus juhot meg kell fürdetni. Ezen eljárás végrehajtásához egy nagyobb és egy kisebb kádra van szükség. A nagyobb kádba kell önteni a fertőtlenítő oldatot, amelynek összetétele a következő lehet: 100 darab juhra számítunk angol kreolinból 5—6.75 litert 250 liter lágy (nem mézstartalmú) vízre, aszerint, amint 2%-os vagy 2.5%-os fürdőoldatot akarunk készíteni. Ezt az oldatot alapos keverés és a kreolin tökéletes feloldódása után 36—38 fok Celsius hőmérsékletre felmelegítjük és egy hosszú kádba öntjük, amely mellé egy kisebb és alacsonyabb kádat (üresen) helyezünk el. A beteg juhot egy ember a négy lábánál összefogja, a másik ember pedig megfogja az állat fejét és ugyanakkor az állat mindkét szemét is lezárja a szemhéjakkal s az állatot lábat felfelé tartva egész testével 3 percre belemeríti a fertőtlenítő oldatba úgy azonban, hogy a folyadékból sem a szembe, sem a szájba semmi se jusson és mérgezés be ne következhessek. A 3 perc eltelte után az állatot ki kell emelni a fertőtlenítő oldatból és négy lábra állítva az alacsony kádba állítjuk, itt a bundát alaposan át kell gyurni, dagasztani, lágy kefével dörzsölni, hogy egyrészt a folyadék mindenhova a beteg bőrfelületre eljusson, másrészt a fölösleges folyadékot a bundából ki lehessen nyomkodni és az mérge vesszen kárba. Természetesen mindenütt, ahol varral fedett beteg bőrfelület van, a varratokat le kell kaparni, hogy a fertőtlenítő oldat minél közvetlenebbül hasson a megtámadott bőrre. Miután a folyadékot a bundából ki nyomkodtuk, az állatot kiemeljük a kis kádból és szélről védett helyre állítjuk, hogy hamarosan megszáradjon. Fejős juhok, vagy szoptató anyák eseesbimbóit és tőgyét a für-

detés előtt tiszta zsirral kenjük be, nehogy a tőgybe hatolhasson a kreolinos oldat, de legjobb a fejős anyák tejét azután külön edénybe fejni, mert a tej hamar felveszi a kreolin szagát és ízét és ez a tejnek és belőle készített terméknek ártalmára lesz. Ha túlságosan sok a rühös bőrfelület, a juhot a kisebb kádban történt dörzsölés, kefélés után ismételtelen bele lehet mártani a fertőtlenítő folyadékkal telt nagy kádba, utána kinyomkodni a bundából a folyadékot és szabadon engedni. A fürdetést kétszer okvetlenül, de szükség esetén háromszor is ismételni kell 8 napi időközben, amikor is a teljes gyógyulás várható.

A fürdővizben kreolin helyett lehet 2—5 százalékos dohánvfőzetet (dohánylúgot) használni avagy 1:4 arányban Merck-féle Calcium exsulfuratumot használni, de el lehet készíteni a Vlemingx-féle mézkenoldatot is, mely így készül: veszünk 1—1.5 kg oltatlan meszet, 1/2 kg tiszta vízzel főzzük addig, amíg a víz felenyire bepárolog. Kihülés után kész a fürdőoldat, amelyben éppugy fürdetjük a juhokat, mint a kreolinos fürdőben. Súlyosan

rühös juhoknál a beteg bőrfelületet az üledékekkel is be lehet dörzsölni.

A gyógykezelés módjának megválasztásánál mindenki saját anyagi körülményeire is figyelemmel van.

A fürdetésre száraz, meleg napot kell választani és a kezelt állatokat a meghűléstől óvni kell.

Mi sem természetesebb, mint a fürdetéssel egyidejűleg a beteg juhok tartózkodási helyét alaposan fertőtleníteni kell, melyre nézve az illetékes állatorvos adjon felvilágosítást azaz utasítást, annyival is inkább, mert a juhok rühössége hivatalból jelentendő ragadós állatbetegség, melyet a községi előjáróságnak be kell jelenteni. A betegség megállapítására az illetékes kerületi állatorvos az államköltségén utazik a helyszínére. A beteg állatok gyógyítása kötelező. A szabályok be nem tartását a örvény bünteti.

Végül azt ajánlom gazdatestvérünknek, hogy összes juhait vesse alá a kezelésnek, ha tökéletesen meg akar szabadulni a rühösségtől és az *alapos fertőtlenítést* ne mulassza el.

Tenyésszünk-e tisztavérben friz juhokat?

Irtá: Szeghő Dénes (Nagyenyed.)

Válasz Balogh Imrének, Feketeerdő.

Tisztavéri friz juhtenyészet a cukorgyárnak van Bod (Bötfalu) jud. Braşov községben és ott, mivel minden kedvezést megadnak neki elég jól is diszlik.

Nem tudom, hogy Kovácsy mit ír a friz juhról, de azt hiszem az újabb tapasztalatok ismerete nélkül nem lesz egészen ajánlatos ezt a nagyigényű és kényes juhot éppen Biharba beplántálni, melynek klímája semmiképpen sem versenyezhet a friznek eredeti hazájában levő párás tengeri levegővel és a kitűnő táplálékot adó buja zöld legelőkkel, hiszen Biharban már sokszor júniusban ki-sül a legelő.

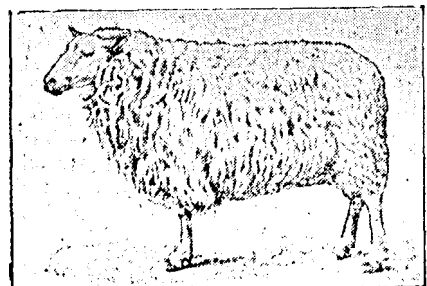
A friz nagytestű juh, az anyák súlya 70—90, a kosoké 80—120 között váltakozik. Gyapja C—D minőségű, tehát a rackánál jobb és a cigájáéval körülbelül egyenlő bár igen gyakran középfinom minőségű szövetek gyártására is alkalmas. A nyers, tisztítatlan gyapju súlya anyákon 2.5—5 kg., kosokon 4—8 kg. között váltakozik és a fűrtmagasság 10—15 cm. között mozog.

Tejtermelésben felülmúlja valamennyi juh fajta tejhozamát és bár a belföldi állomány tejtermelése mögötte marad az eredeti hazájában élő friz tejhozamának, mégis a bányák által elfogyasztott tejen kívül körülbelül 250—300 liter tejet produkál még itt is, különösen, ha megfelelően takarmányozzák.

Nagy előnye, hogy körülbelül 90%-ban iker bányát hoz a világra és bő tejelő lévén ezeket fel is neveli. Nem ritka a hármas és több bányás sem. A bányások elég fejlettek és jól hiznak otthonukban, nálunk azonban azért, mert nehezen honosodik, fejlődése lassu és sem tejhozama, sem hizékonysága nem megfelelő és különösen az első generációk szenvednek sokat.

Nálunk legtöbbször a racka, vagy a cigája tejtermelésének növelése érdekében és bizonyos mértékig a gyapju finomítására is használják, de félvér-, legföljebb 3/4 vér tenyészetén túl nem mennek éppen lassu alkalmazkodóképessége miatt.

Ha Balogh Imre gazdatestvérünknek Pădurea Negri, illetve Poiana Flori (Feketeerdő—Virágosvölgy) környékén, párás, jó



Friz juh.

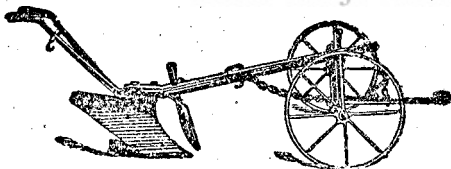
legelője van és hajlandó különösen tél folyamán bőségesen táplálni a frizeket még pedig a jóllakásig adott hüvelyes szalmán kívül naponta és fejenként 3—4 kg. répát és fél kg. abrakot adni, mely utóbbiból nyáron is igényelnek legalább is negyed kilót fejenként és naponként, akkor talán eredményt fog elérni. Tiszta vérben való tenyésztése nem hiszem, hogy eredményes legyen, mert mi azt nem nyújthatjuk ennek az állatnak, amit házában kap, ahol 4—5 anyára annyi legelőt és annyi téli takarmányt számítanak, mint egy jól tartott fejőstehénre.

Kérem gazdatestvéreinket, ha bármilyen friz tenyésztésre határozná el magát időnként értesítsen bennünket, hogy mi is megfigyelhessük eredményeit és tanulságot vonhassunk le.

Addig is sikert kívánunk elhatározásához.

SACK EKÉK

és azok szerelvényei

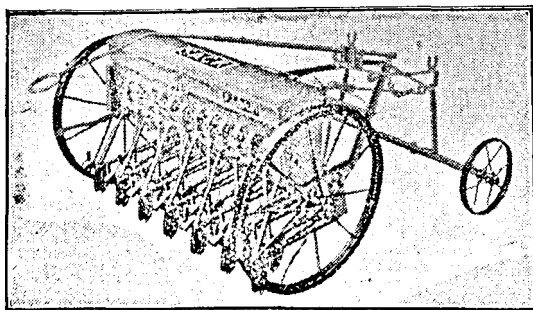


81

SACK Gyomirtó fésű

országszerte kipróbálva és számos elismerő nyilatkozattal.

SACK VETŐGÉPEK



Évtizedes tapasztalatok alapján teljesen acélból készül. Vezetéséhez elegendő egy ember. Pontosan vet. Egyszerű beállítás. A gép pillanatok alatt kiüríthető.

A gondos gyártást és évtizedekig tartó minőséget a **Rud. Sack** név garantálja.

Díjtalan felvilágosítást nyújt: **Klusch János, Cluj**

Str. Masarvk 21. Telefon 512.
és Str. Regele Carol II. 106.

Etesünk szénsavas takarmánymeszet állatainkkal.

Igen fontos, hogy különösen növedékállataink olyan takarmányt kapjanak, amelyek elegendő meszet tartalmaznak. A jó réti széna, a lóhere, a lucerna, a hüvelyesek szalmája messzben elég gazdagok, de a tengeri, árpa, rozs, zab, búza, a burgonya, a répa, a melasz, a malátacsira, a korpák, a répaszelet, a gabonaszalmák és polyvák messzben szegények. Nagy szárazságban a szénák és legelőfüvek is messzszegények maradnak.

Ha a növedék állatok nem kapnak elég meszet, úgy angolkórosak lesznek, a kifejlődött állatoknál pedig mesz etetése nélkül könnyen csontlággyulás áll be. Gyakran fordul elő, hogy a hizósüldő már a hizulás elején nem tud lábra állani, a koca malacait felfalja, a sertések kölcsönösen rágják egymás fülét-farkát, a szarvasmarhák és juhok a földet nyalják és eszik, a teheneknél a tej látszólag ok nélkül hirtelen elapad, a tyukok igen vékony héjju tojást tojnak stb., ezek mind olyan jelenségek, amelyek a mészhányra figyelmeztetnek.

A legfontosabb a kellő mesz etetése növedésben lévő állatainknál, tehát borjúknál, csikóknál, malacoknál, továbbá vemhes és tejelő állatoknál. A jó réti szénán és legelőn tartott állatok, kivéve a nagy szárazságot, elegendő mészhöz jutnak, de az állandóan istállón és abraktakarmányon tartott állatok megkívánják a szénsavas takarmánymész etetését.

Allatfajonként szénsavas takarmánymészből a következő mennyiségeket szokták adagolni, fejenként és naponként:

Malacnak 1—3 hónapos korban	10—15 gramm.
Malacnak 3—10 hónapos korban	20—40 „
Süldőnek 10 hónapos korban tul	40—70 „
Vemhes és szoptató kocának	20—70 „
Csikónak első életévében	20—80 „
Borjunak és növedék szarvas marhának	15—50 „
Vemhes és tejelő tehénnek	50—150 „
Báránynak	10—15 „
Tejelő juhoknak és kecskének	15—30 „
Tojó tyukoknak és más baromfinak	2—10 „

A szükséges meszet szénsavas takarmánymész alakjában, amelynek lisztfinomságának kell lennie, adjuk állatainknak. Semmi esetre se etessünk égetett mészből készült oltott meszet, mert az erősen maró hatása és amelynek etetése igen súlyos következményekkel jár.

Az EGE vezetősége felhívja a gazdatársadalmat a takarmánymész adagolásának fontosságára, annál is inkább, mert körutjain sok olyan növedékállatot látott, amelyeknél a vékony csontozat, a fejlődésben való visszamaradás nagyrésztben a mesz etetésének hiányára vezethető vissza.

Megcsalja önmagát, ha napszámosairól nem vezet pontos kimutatást. Az **E. G. E. napszámjegyzékét** naponta egykét vonással kitölti és a hó végén könnyen és pontosan tudja a kifizetést eszközölni. A napszámjegyzék ára 25 lei.

Háziállataink takarmányozása.

Írta: **Dániel Elemér** (Vámosgálfalva).

II. rész.

Elegendő mész és foszforsav adagolásról kell gondoskodnunk tejelő állatok tartásánál is. A tej ugyan szintén tartalmaz ilyen sókat, de tejelő állatok ezeket az anyagokat állandóan kiadják a tejben. Pótlásra tehát szükség van. Mész vagy foszforsav állandó hiánya következtében a fiatal, még növekedő állatok, ha az ásványi anyag csere nem folyik le zavartalanul, angolkórosok lesznek. Leggyakoribb ez a malacoknál, amelyek többnyire mészben szegény takarmányt kapnak. Kifejlődött állatoknál pedig csontlágylás áll be. Ezen szénsavas takarmánymész adagolással segíthetünk. Különbséget teszünk azonban a sok és kevés szénán tartott állatok között. Mivel a széna-félék sok meszet tartalmaznak, a szénával bőven ellátott állatoknak kevesebb szénsavas takarmánymészre van szükségük, mint azoknak, amelyek arabtakarmánnyal élnek. Pl. malacoknak, szüldőknek kb. 40 kg. testsúlyig egy kg. abrakba 20 gr. szénsav takarmány meszet keverünk, mely mennyiséget 70 kilóig 15 gr.-ra, azontul pedig 10 gr.-ra csökkentjük. Fejősteheneknek minden kg. abrakra 20 gr. szénsavas meszet adunk naponta, amely azonban 80—100 gr.-nál több ne legyen. Vemhes és szoptatók kocáknál abrak-kg-ként 20 gr. szénsavas meszet adunk. Borjuknak és csikóknak 10—15 gr.-ot adagoljunk abrakkilógramonként. Egyéb idősebb állatoknak csak akkor szükséges adagolni szénsavas meszet, ha savanyu füvekből álló, kilugozott, vagy aszályos nyarakon termett szénát fogyasztanak. A foszforsavas meszet az abrakdarát fogyasztó állatoknál szükségtelen pótolnunk.

Szerves anyagok. A takarmányok szerves anyagai további két csoportra oszthatók: nitrogén tartalmu és nitrogén mentes anyagokra. A nitrogén tartalmu szerves anyagok csoportjába takarmányozási szempontból két fontos anyag tartozik: a fehérje és az amid. A nitrogénmentes szerves anyagok pedig háromfélék: a zsirok, a szénhidrátok és a nyers rost.

Fehérjék. Az összes nitrogén tartalmu anyagokat nyers fehérjének nevezzük. Ezek közül legfontosabb a tojás fehérjéhez közel álló anyagu fehérje, ami szén, hidrogén és nitrogénből álló vegyület. Az állatok takarmányozásánál a fehérjét pótolni semmivel sem lehet, az állatnak erre feltétlenül szüksége van, annyira, hogyha nem kap elegendő fehérjét, elpusztul, mégha egyéb anyagokból feles mennyiségben kap is. Pl. a burgonya nagyon szép fehérjékben s ha tisztán burgo-

nyával takarmányoznánk sertéseinket, egy hónap alatt fehérje hiány miatt elpusztulnának. A takarmányok legnagyobb része fehérjében szegény s ezért a fehérjében gazdag takarmányok a legdrágábbak. Fehérjedus takarmányok pl. az állati eredeti takarmányok, mint a fölözött tej, vér, hus, vagy az ezekből készült liszt, mint bab, borsó, búkköny, szója stb. Pillangós virágu szálas takarmány növények: lucerna, here, búkköny, baltacim stb. Kevesebb fehérjét tartalmaznak a gabona magvak, szénafélék s legkevesebbet a szalmafélek és a gumós takarmány növények, u. m. répa, tök, burgonya.

A fehérjedus takarmányokat nem szabad besavanyítani, mert ezáltal a fehérjék nagy része emészthetlenné válik, vagy amidává alakul át. A fehérjének az állat szervezetében több igen fontos szerepe van. Legelsősorban is az életfenntartáshoz szükséges, az elhasznált fehérjék pótlásához a hus, vér, ideg, csont, szőrzet, tej stb. képzéshez; s feleslegesen etetve átalakulnak zsirokká. Ebből látható, hogy a fehérjedus takarmányok főleg a fiatal és tejelő állatokkal etetendő. A huslerakodást illetőleg különbség van a fiatal és idős állatok közt. A fiatal, növekedő állat sok fehérjét igényel az újabb és újabb izomrostok fejlesztésére, az idős állat, ha kellő kondícióban van újabb izomrostokat fejleszteni már nem tud, s így fehérjét szervezetében elraktározni nem képes, csak akkor, ha izomállománya leromlott, vagyis ha sovány, addig, amíg jó husba jut. Tehát ha hizóba állítunk be sovány ökröket, először fehérjében gazdag takarmánnyal kell feljavítani s csak azután adjunk neki hizlaló takarmányt, mint pl. a tengeri dara. Ellenkező esetben áll elő az a vásárban nem ritkán látható hizott ökor, amelyiken hus kevés van, ellenben a csipőjén és faresztenjén kidudorodik a faggyu. Ez természetesen a helytelen hizálás következménye. Ezért szükséges, hogy a gazda tanulja meg és tudja a takarmányozásnak ezeket az alaptételeit, mert pl. a tengerinek a kizárólagos használatával követnek el gazdáink igen nagy hibát, nem vévén tekintetbe azt, hogy a tengeri fehérjében és mészben szegény takarmány, tehát ez kizárólag hizlaló takarmány, s ezért növendék állatnak, sovány marhának, tejelő állatnak csak kis mennyiségben adagolható, keverve fehérjedus takarmányokkal. A tengeri kizárólagos etetése csak a hizó állatok utolsó időszakában helyes.

(Folytatása következik.)



Utmutatás baromfitartó gazdák részére.

Augusztus hónapban is előreláthatólag nagy meleg lesz. A szabad kifutóval rendelkező baromfitől már a kora hajnali órákban, *napfelkelte előtt*, engedjük ki, mert a harmat felszállta előtt a rovarok, giliszták stb. még a földszinén vannak s így a baromfi ebben az időben jut a legtöbb rovar-táplálékhoz.

A nagy meleg elviselésére adjunk naponta többször is friss ivóvizet a baromfiaknak. Itató-edényüket naponta mossuk tisztára és tartjuk azt árnyékos helyen.

A nagy melegben adjunk a baromfiaknak elégsége minél több zöldet. A keverék, de legalább is dara és lisztszerű eleségüket nedvesítsük meg. A

szárnyasok a fölözött- és az aludt-tejet szivesen fogyasztják a nagy melegben.

A bélférgek és a külső élősködők elszaporodását akadályozzuk meg állandó takarítással és gyakori ölmeszeléssel. Az élősködőkkel telített szemetet legajánlatosabb elégetni.

Az eleség napi adagolása a nyári hónapok folyamán rendszerint a következő: A tyúkokat korán kiengedjük szabadba, mert amint említettük, hajnalban sok állati eleséget találnak. Délben adjunk nekik lágy eleséget, este pedig mageleséget. Ha a kifutón a baromfi nem talál ennivalót, akkor reggel adjuk neki a mageleség felét, 9 óra tájban a lágyeleséget, délután újból lágyeleséget, este pedig a szemes eleség másik felét.

A baromfitenyésztésről.

Irtó: Finta Andor (Torda).

Nagy lépést tett az EGE, amikor a baromfitenyésztés céljaira hivatalos lapjában teret biztosított. Jól tudjuk ugyanis, hogy a kisgazdáknak a családfenntartáshoz az az első gondja, hogy szántson, vessen, arasson, de legkevesebb gondja az, hogy mi történik az udvarán az apró állatokkal. Ugy nézi őket, mint a zükséges rosszat, pedig nincs igaza. Az okszerűen, tervszerűen előre megfontolva tartott baromfi nem szükséges rossz, hanem részben létfenntartó alap a kisgazdaságban, mert aránylag kevés befektetéssel 20—30 százalékos jövedelmet biztosít. Ebből könnyen kikerül a szappan, a szóda, petróleum, cipő, sőt ruha is, ha okosan gazdálkodunk baromfiainkkal. Ez a rovat arra lesz hivatva, hogy a célt szolgálja és megtanítson a szükségességekre. Ha áll a gazdaságban az a tétel, hogy sokat, jól, olcsón termelni, mert csak akkor van fenntartva az egyensúly a gazdaságban, úgy áll ez a tétel a baromfitenyésztésben is. Régi rossz tenyészanyaggal, rossz tartásmóddal, nem fogunk jól termelni.

A piac ma megkívánja, hogy pénzért a legjobbat kapja, azért van jobb ára a baromfi tojásának, húsnak, tollának.

Romániában ma még baromfitenyésztésből megélni nem lehet, arra senkit sem biztathatunk, hogy kizárólag ezzel foglalkozzék. Megélni nem, de jövedelmeinket szaporítani, a háztartás terhein könnyíteni, gyermekeinket hasznosan foglalkoztatni lehet a baromfitenyésztéssel, ami a jövedelmen kívül erkölcsi haszon.

Ha arra törekedünk, hogy csak jól vigyünk a piacra. Sárga húsú, jól fejlett, hizott majorság ma a

piac követelménye, tartunk egyfajta, egyszínű baromfit, ennek húsa, tolla egyöntetű. Tehát cseréljük ki állományunkat. Nem kell egyszerre nagy befektetést tenni, elég egy pár tyúkot, kakast venni, vagy garantált tojásokat. Ezekből könnyen lehet felszaporodni. Ma már nem alkalmas eladásra az a tyúk, amely 3 kilogrammnál kevesebbet huz és az a kakas, amelyik nincs legalább is 5 kg. A fenti súlyt meghaladó tenyészállatok után várhatjuk azokat a csirkéket, amelyek a jövedelmet hozzák, nem mindegy, ha 3 hónapos korban hasonló tartás, gondozás mellett egy pár csirkéért 40—50 lej, vagy 70—80 lej kapunk, vagy tyúkjainkért 50—60 lej helyett 10—120 lej tudunk szerény jövedelmünk gyarapítására fordítani. A fajmajorság az, amelytől elvárhatjuk és elvárjuk, hogy ezt a kivánalmat teljesítse.

Harmadik tételünk, hogy olcsón termeljünk. Legolcsóbban a gazda tud termelni, mert gazdaságban a baromfival feleltetheti a másként nem értékesíthető gyommagvakat, hulladékokat, sőt külön hasznot jelent, ha a kártevő rovaroktól is megtisztítja az amugyis sokat szenvedő szántóinkat kertjeinket. Az olcsó termelésnek egyik főfeltétele még, hogy baromfiaink eleségük egy részét a szabadban ők keressék meg és mi csak pótoljuk, amikor az nem elegendő. Ebben van a titka annak, hogy azok, akik így tudnak berendezkedni, 4—5 ezer lej tökélet megérő baromfiállománnyal évenként 8—10 ezer lejes hasznot tudnak felmutatni. Hogy ez miképpen lehetséges, erről ha megfelelő hely áll rendelkezésünkre, majd a „Gazda“ hasábjain sorozatosan fogjuk olvasóinkat tájékoztatni.



Mi okozza gyümölcsfáink meddőségét és terméketlenségét?

Írta: P. Nagy Sándor (Retteg).

Helyenként az időjárás a gyümölcsviszítás idején kedvező volt, úgy hogy a gyümölcsstermesztők boldog reménységgel várták a bőséges termést. Ez a reménység helyenként a csontmagvuaknál be is következett. Sok helyen azonban keserves csalódást okozott a termés elmaradása. Egvesekben pedig még jobban megerősödött gyümölcsfái iránt éveken keresztül táplált azon panasza, hogy rendszeresen, évről-évre gazdagon virágnak s ennek ellenére, semmit, vagy csak elvétve egyet-egyét teremnek. Ez utóbbi eset késztetett engem arra, hogy a hozzám intézett következő sorok alapján feleletet adjak és szerkesztő urat megkérjem, hogy becses lapjában helyet adjon válasznak.

A kérdés még sok gyümölcsstermelőt fog érdekelni. „Szomorúság látni, hogy az egészségtől duzzadó, hatalmas, terebélyes gyümölcsfámról — anélkül, hogy az időjárás, vagy gomba és rovarkártevők benne kárt tennének — mint hull le évről-évre elnyílás után az összes virág.”

A reménységben megingott gazda ilyenkor azt gondolja, hogy fája csak a fejszét érdemli meg. Az ítélet igen sok esetben igazságtalan, mert ugyanez a fa megfelelő körülmények között rendszeresen és bőven teremhet.

A gyümölcsfák meddősége és terméketlensége két különböző fogalom, mely egymással össze nem téveszthető és teljesen egynek nem tekinthető.

Meddőnek nevezzük helyesen azt a gyümölcsfát, mely termőkoronáját elérve, normálisan fejlődött, de szaporodási szervei mint termőrügyei, virágai s ennél fogva gyümölcsei nincsenek. Növekedő hajtásai viszont annál erősebben fejlődnek. A gyümölcsfák meddőségének, valamint terméketlenségének előidézését belső és külső tényezőkre vezethetjük vissza. Belső tényezőnek azt a ritkán előforduló egyéni tulajdonságot nevezzük, mely az ivartalan szaporítás útján öröklődő fáknál áll elő. Példa erre a fehér eperfákon (Morusalba) egy erősen növekvő nagylevelű, csak oltás útján szaporítható, teljesen meddő alakja, amelynek csak botanikai, vagy selyemhernyótenyésztésre alkalmas jelentősége van. Külső tényezők, amelyek a gyümölcsfák meddőségét előidéznek, a nagy szárazság, gombabeteg-

ségek, rovarellenségek, fagykár, talajszárazság vagy tulkövérség, foszfor-, kálium- és mészhiány, mely utóbbi különösen a csontmagvuaknál: meggy, cseresznye stb.-nél áll elő — tulsűrű korona, hibás, nagyon mély ültetés.

Ezzel szemben nem tekinthetjük meddőnek, hanem csak terméketlennek azt a gyümölcsfát, mely majdnem minden évben dusan virágnak, de valami külső vagy belső hatásra gyümölcsöt hozni nem tud. Itt tehát az ivaros szaporításra való hajlam megvan, csak a jelzett behatások akadályozzák meg a terméshozamot. Ilyen külső hatás a virágzás idején megjelenő sűrű és gyakori köd, tartó esőzés, állandó szél, vagy ezek folytán a leporzást elősegítő rovarok elmaradása, gombabetegség (Monilia cinerea), rovarkártevők stb. A rendszer, évenként virágzó gyümölcsfáknál a terméketlenséget előidéző belső kiválasztásból különösen az almás termésűeknél, az egyes fajtákat jellemző ugynevezett genotípusu tulajdonság észlelhető. Amikor is az ivarszervek közül vagy a termő, vagy a porzó fejletlen s így nem képes a termékenyülésre s ennélfogva a gyümölcs hozamra.

A meleg időjárás ugyanis a női virágoknak a himvirágokat megelőzve fejlődnek és érnek meg, míg a hideg időjárás a himvirágoknak korábbi érését idézi elő.

Gyakori eset, amikor a termő erősen kimagaslik, kinyulik a porzóktól, mely jelenség miatt a beporzás csak nagyon kedvező, meleg és kissé szeles időben történik meg, vagy az időjárás mostohasága miatt teljesen kimarad s így a termés hozam is befolyásolva van. Vannak olyan fajták és különösen az őszibarackok között, mikor a két nembeli ivarszerv egymástól eltérő időben érik s ennélfogva külső befutásra van utalva, mely ha elmarad, ismét terméketlenségnek van kitéve. Gyakori az az eset, amikor úgy a termők, mint a porzók teljesen ki vannak fejlődve, egy időben meg is érnek, ennek ellenére, a virágpor mégsem esirázik a saját bibén. Ilyen fajtájú gyümölcsnek a virágpora másfajta termőjét s ennek a bibéjét csak idegen fajta virágporral képes megtermékenyíteni. Ilyen esettel rendelkező fajtákra szoktuk a gyakorlatban azt mondani, hogy rugós vagy gyengén termő fajták, mint pl. szőlőnél: Muscat,

Ottonel, almánál: Gusztáv dauer. alma, szilvánál: Besztercei muskotály.

A belső kihajtásokra előforduló terméketlenségek csak ritka kivételek, mert vannak jellegzetesen öntermékenyítő gyümölcsfajták, mint igen sok alma, körte, de különösen őszirózsás kajszinbarackok, melyek saját himporukkal termékenyülnek s ezek közül kerül ki a legtöbb ugynevezett bőventermő fajta. A mesterséges beporzásokkal végzett kísérletek bebizonyították, hogy azoknál a fajtáknál, melyeknél a saját virágpor terméketlenség bizonyult, másfajták bibéjét a legsikeresebben megtermékenyítették. Ezek a fajták tehát csak önmagukban terméketlenek, míg más fajtákat eredményesen termékenyítenek. Az ilyen idegen beporzás legtöbb esetben életrevalóbb, egészségesebb utódokat termel. A gyümölcsfák terméketlenségére vonatkozólag nem hagyható figyelmen kívül az a jelenség sem, hogy az egyes fajták között jó és rossz pollent adó fajták vannak. Rendesen, amelyik faj kevés virágport termel, az minőségileg is rossz, tehát termékenyítésre ritka esetben alkalmas. Sőt, vannak olyan szilva-fajták is, melyeknek virágjában a pollen egyáltalában nem fejlődik ki, a portokok üresek. Ilyen fajta az Esperen aranyszilva. Ilyen rossz pollent termő almafajta a Boscopiszép, Kanadai renet, míg jól termékenyítenek a Birken alma, Jonathán stb. virágai.

A felsorolt genotipusu tulajdonságok az okai azoknak az eseteknek, amikor a magánosan álló gyümölcsfák, gyakori virágzásuk ellenére — mivel idegen beporzást kívánó tulajdonságuknál fogva más fajtáktól teljesen elkülönítve állnak — éveken keresztül terméketlenek maradnak.

Egy gaisenheimi kísérlet szerint 1000 méter távolságon belül van hatása csak az idegen beporzásnak, ennél nagyobb megtermékenyítési távolság csak szeles vidékeken és esetekben lehetséges.

A gyakorlati gyümölcstermesztés terén, hogy ezeken a bajokon miként segítsünk, hosszas volna részletesen foglalkozni. Itt csak röviden emlitem meg az egyes gyógymódokat. Elsősorban tekintettel legyünk arra, hogy a gyümölcsösök létesítése alkalmával egy gyümölcsnemből legalább 2—3 fajtát ültessünk — lehetőleg egy időben virágzókat s bár egy fajta jó virágport adót. Ha pedig az önbeporzás nem válna be, úgy az idegen porzással élhessünk. Ha azonban a gyümölcs már megvan s ezek a bajok fentállanak, úgy egy pár példányt siessünk átoltani, hogy az idegen beporzást elősegíthessük. Igyekezzünk továbbá a gyümölcsfáinkat a nekik megfelelő talajra, fekvésű és éghajlatu helyen és távolságra ültetni, jobban mondva, a telepítendő területünket a neki legmegfelelőbb gyümölcs-

nemekkel és fajtákkal beásatni. Gyümölcsfáinkat állandóan ápoljuk s ne hagyjunk süri koronát, ne engedjük azokon a különböző gomba- és rovarkártevők elhalmozódását. Ha a talaj nagyon sovány, vagy abból hiányzik a szükséges tápanyag, hozzáadással tegyük lehetővé a gyümölcs hozamot. Vagy a fák koronájának széle (csurgója) irányában körülásott árkokkal segíthetünk.

A terméketlenséget előidézhetheti az ugynevezett *talajuntság*, mely olyan helyeken szokott előfordulni, ahol az oltványok kiültetése előtt huzamos ideig már gyümölcsfa, lucerna vagy baltacin volt. Gyakran ilyen helyeken még a talaj javításával sem tudunk ezen az állapoton hamar változtatni, mivel valószínű, hogy a talaj baktériumi élettel van összefüggésben.

Ha az itt felsorolt okok egyike sem forog fenn, a gyümölcsfa különben egészséges, erős, az elmúlt évben gazdagon termelt, úgy ebben az évben a kimerültségtől nem fog teremni: sőt előfordul az is, hogy egy-egy évi nagy termés annyira igénybeveszi a fa minden szervét, hogy még három évig sem hoz termést. Ezen az állapoton csak úgy segíthetünk, ha a tulságos bő termést a fák rázogatóásával, vagy a gyümölcsök leszedésével, amíg azok aprók és fejletlenek, meggyengítjük s ezzel a megmaradt gyümölcsök nagyobbra, szebbre fejlődnek és még ez évben a termőrügyek a következő évre is elkészülhetnek. Ez a jelenség főleg az almás termésűeken tapasztalható.

Végezetül pedig ismételtén tartssuk szem előtt, hogy a hasznalhajtó gyümölcstermesztésnek első és legfőbb feltétele: a kedvező helyi viszonyok, a fa állandó helyének helyes megválasztása és a gyümölcsfák gondos ápolása.

A gyümölcsfák gyenge gyümölcstermése.
Ennek oka lehet: 1. egészségtelen nemesítési arány, alkalmatlan alany által túl erős hajtási erő (alacsony törzsű gyümölcsfajtáknál). 2. Túl mély ültetés. 3. Egyoldalú nitrogén trágyázás, fontos tápanyagok, mint pl. foszforsav hiányoznak. A túl erős falhajtás lekötli a már meglévő virághajtást. 4. Hiányos magtermékenyítés, amikor nincsenek megtermékenyítő szomszéd-fák, vagy méhek. 5. Terméktelen nemes oltóvesszők használata. 6. Az illető fajta virágának érzéketlensége. Mindenekelőtt meg kell az okot állapítani. Néhány erős főgyökér levágása, drótygyűrű ruházása a törzsre a korona alatt, vagy magasabb ültetés segíthet, azonkívül ha még lehetséges késői metszéssel is lehet segíteni.

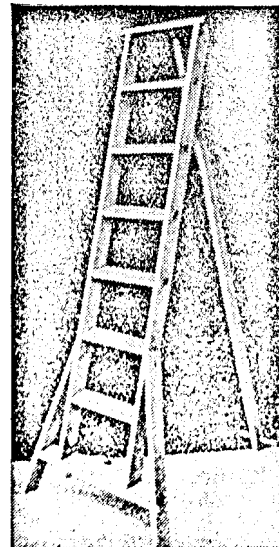


Az őszibarack tele van kettős, söt hármás hajtásokkal.

Az előző képen levő ág a helyes hajtásválogatás után.

Nyári trágyázás a gyümölcsösök kertben. Az istállótrágya a nehéz beszerzési viszonyok miatt ritkán áll abban az időben rendelkezésre, amikor elterítésére, beásására idő volna bőven. Így bármennyire tisztában van már ma mindenki azzal, hogy a gyümölcsfákat épp úgy trágyázni kell, mint más kerti növényt, sokszor nem áll módunkban azt idejében végrehajtani. A gyümölcsfákat azonban éppen olyan eredményesen, sőt olcsóbban lehet nyáron trágyázni, mint télen. A nyári trágyázást főleg higitott trágyalé formájában ajánlatos elvégezni, mert így két mázsa istállótrágyával egész sereg fát láthatunk el, másrészt azonnal értékesíthető trágyát juttatva fáinknak, eredményét már a következő esztendőben jól megfigyelhetjük. A trágyalevet mindenkor megfelelő higitásban, esőzések alatt, vagy nagyobb öntözés után kell a korona csurgójában egy ásónyom mélyen és két ásónyom szélesen körül kiásott árokba önteni. Ha az árok megtelik higitott lével, ez egyszeri alkalomra elégnék mondható. A nyár végével aug. hóban meg lehet ismételni az öntözést, de az első ároknál fél méterrel távolabb, nagyobb sugarú körben ásott árokkal. Ha azután komposzt, vagy érett aprótrágyával a tél folyamán ismét módunkban lesz javítani a talajt, úgy a trágya mennyiségéhez mérten ismét egy nagyobb sugarú körben félméteres csikokban hintjük fel és a talajt ugyanott rögzösen felássuk.

A fák élettartama igen eltérő. Gesztenyefák 1000 évig, tölgyek 1000 éven túl is élnek, a bükkfa élettartama körülbelül 900 évre tehető. A borókafenyő elérheti az 500 évet, rózsafák, örökzöld a 400 éves születésnapot, sőt a szőlőtőke is maga mögött hagyhat 100—150 esztendőt. Németországban, bajor földön van egy tiszafa (Taxus), melynek életkorát 2000 évre becsülik.



Házilag könnyen és olcsón elkészíthető gyümölcszscedő létra.



Szőlészeti.

Irta: Bartha Gyula (Csombord).

Ebben a hónapban biztat a szőlő a legvérmesebb reményekkel. Elég azonban egy elmulasztott nap, hogy legszebb reményünk, bánatra, kárra forduljon.

Legfontosabb, hogy a szőlő III. permetezését, aki még nem végezte volna el, sürgősen hajtsa végre. A július közepétől augusztus közepéig, illetve bogyólagyulásig fellépő roncsoló peronospora a fürtökön a legkárosabb. Ebben az időben naponta kétszer is meg kell vizsgálni apróra a fürtöket s ahol az első barnuló, vagy ütősszerűen behorpadt bogyókat találjuk, rögtön, ha már meg is volt harmadszor permetezve, permetezzük negyedszer is, ha nagy kiadást is jelent (holdanként 750—800 lej), mert két nap alatt nem 800 lej, hanem 8000 lej kár is előállhat.

Ennek a hónapnak első napjaiban be kell csonkázni az eddig gondosan nevelt magfák végeit, — 2 méter magasságban. Takarítsuk le a honaljakat, melyeknek a folyton előtörő friss levelei legjobb terjesztői a peronoszporának. A földhöz közel levő, vagy éppen a földön fekvő fürtöket akasszuk fel amennyire a szára engedí, vagy ássunk óvatosan alája kis gödröt, hogy a fürt a földet ne érje, mert a földhöz érő szőlő lagyulás után rothadni kezd. Jó a szőlőfürtöket, különösen a rothadásra hajlamosakat, utolsó kapálás előtt bekénporozni, a porozást

korán reggel a harmat felszáradásáig végezzük, kézi vagy „Vernorel“ háti porozóval. A fürtök porozását különben minden mélyen fekvő, széltől védett, gyümölcsfáktól árnyékoló helyeken is ajánlatos végrehajtani.

Csonkázás után következik a szőlő harmadik, esetleg negyedik s egyben utolsó kapálása az évben, de nem úgy, mint a régiek csinálták, akik ezt a munkát „lágyszemre való daraszolásnak“ nevezték. Most kell igazán egy jó kapálást adni a szőlőnek, mely munkának két fő és egy mellék magyarázata van; és pedig: a mélyen és feltétlenül apróra feldolgozott föld a nedvességet jobban zárja. 2. A rátűző napsugarat jobban visszasugározza. A mellékok pedig az, hogy a mélyen és apróra feldolgozott földön a gazda a besurranó tolvaj nyomát azonnal felismeri, míg az úgynevezett „daraszolás“ az első eső után kész országútja minden tolvajnak. A tábla szélét begereblyező munkát is mellőzni kell, a begereblyélt agyagos föld eső után cementszerűen megkeményedik s megint csak sétatere lesz a tolvajnak. Kapálás bevégezése után a csergettyűket, más madárriasztókat fel kell szerelni, az őrzést meg kell kezdeni. Fialat szőlőinkben ezzel a utolsó kapálással az 5zi vagy második gyökerezést pontosan el kell végezni s a gyökerezés befejezése után a kitakart nemes részt most már nem kell visszatakarni.

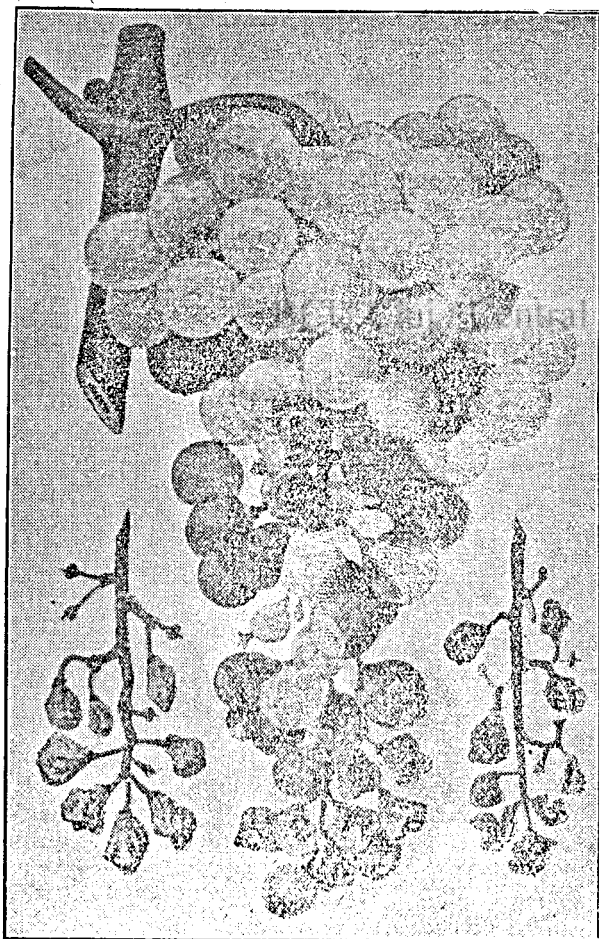
A levelezést a fürtök körül a honaljozással kapcsolatban, könnyen, kevés fáradsággal elvégezhetjük, s ezzel a levelek, hajtások közé beszorított fürtöknek szabad, szellős állást biztosíthatunk. Természetesen a fűrtök körül nem szedjük le az összes leveleket, nem taroljuk le az egész lombozatot, mert az asszimiláláshoz, táplálkozáshoz, lélegzéshez, a tőkének minél nagyobb lombozatra van szüksége, — hanem csupán azokat a leveleket, amelyek közvetlenül a fűrtre fekszenek, abba belenőttek, vagy a kötözéskor hozzászorultak — vagyis fűrtönkint legfeljebb 3—4 darabot. A levelezés a fűrtök érését nem befolyásolja hátrányosan, előnye viszont az, hogy a fűrtöket jobban járja a levegő, több fény éri, s így azok szebbek, egészségesebbek lehetnek. A szabadabban álló fűrtökhöz könnyebb hozzáférni, azt könnyebb jól bepermetezni, beporozni, a betegségek ellen

megvédeni. Esős idő esetén, a szellősen elhelyezkedő fűrtök hamarabb megszáradnak, a körülöttük levő levegő sem olyan megszorult, párássá, tehát a levelezéssel egyúttal, valamennyire a szürke és fakó rothadás ellen is védekezünk. Arra azonban mindig ügyeljünk, hogy a fűrtök a levelezés alkalmával hirtelen ne kerüljenek az árnyékból a napfényre, mert az erős napsütéstől könnyen megperzselődhetnek. Ezt elkerülhetjük úgy, hogy a levelezést napnyugta felé végezzük, s a közvetlenül a fűrtöt árnyékoló levelet meghagyjuk.

A honaljhajtások visszaesipését, a termőhajtások bekurtítását ismételt gondosan el kell végezni, nemesak azért, mert azok hiába, haszontalanul veszik igénybe a tőke táperezjét, hanem azért is, mert a tőkét zsufolttá, tömötté teszik — tehát megnehezítik a fűrtök bepermetezését, porozását is, — s mint fiatal, zsenge

hajtások, nagyon érekenyek a peronoszpóra, lisztharmanthoz. Ezek a gombabetegségek nyáron rajtuk jelennek meg legelőbb, s róluk terjednek, mint fertőzési gócból, tovább. Különös gonddal kell a zöldségek alanyrészeiből előtörő hónaljajtásokat időről-időre eltávolítani. A hónaljajtást sohase törjük ki egészen, — mert akkor a levél tövében ülő alvóruügy is kiszakad, arra pedig tavasszal lesz szükség — hanem csak egy-két levélkére csipjük vissza. Ezt így folytatjuk addig, amíg csak a szőlő növekedésben van.

A fakórothadás (*Coniothyrium diplodilla*). A fakórothadás szintén Amerikából származó betegség. Nálunk 1891. óta ismeretes. Inkább melegebb vidékeken fordul elő, többnyire szórványosan jelentkezik, Ritkábban járványszerűen, amikor nagy károkat okoz. Hazai fajtáknál fürtököt, illetve az éredő és már teljes nagyságukat elért bogyókat támadja meg. A kocsánynál több színes csik képződik, sárgás, fakó, zöld és piros váltakoznak szórványyszerűen. A fehér fajtákra ez jellemző. Azután bogyó fakó vagy kávészínű lesz, később a beteg



bogyó megmírosodik és sűrű apró szemölcsöktől érdessé válik. Végül hamuszínű lesz. A fürtök megvédésére 2—3%-os bordóilével való permetezés alkalmazandó.

A peronoszpóra a fürtököt — ha az idő esős, meleg — már fejlettebb korokban is megtámadhatja, amikor a bogyók már csaknem teljesen kifejlődtek, sőt zsendülni kezdenek. Ilyenkor azonban a gomba fonalai a zöld kocsányon keresztül, a bogyó szárától kiindulólág hatolnak be a bogyó belsejébe, aminek következtében azután a bogyók, a tövüktől kezdve megbarnulnak, kékesszürkék, majd ólomszürkék lesznek, megráncosodnak, dohányzacskószerűen összeesnek. Ezt a jelenséget hívják sokféle „bőrrothadásnak“ (bár ez hibás elnevezés!) A vastag bogyóhajon keresztül a peronoszpóra nem tud kivirágolni, s ezért nem ismerik fel sokan a baj igazi okát. A beteg bogyók esős időben szétfolynak, elrothadnak, száraz időben leperegnek, esetleg a fürt összeszáradva a tőkén marad. Mivel a fertőzés a zöld kocsányon át történik, permetezéskor, vagy porozáskor arra kell törekedni, hogy a kocsányt jól vonjuk be védekező anyaggal. Baj esetén, permetezünk sürgősen 2%-os Bordói lével. A talajt pedig kapáljuk apróra, hogy ezáltal a víz elpárolgását csökkentjük.

Ujból módosítják a konverziós törvényt?

A Prezentul című bucaresti közgazdasági napilap a következőket írja: „Az igazságügyminiszteriumban esütörtökön, július 29-én értekezlet volt, amelyen a konverziós törvény módosításának a lehetőségeit tanulmányozták. Arról van szó, hogy a bíróságoknak megadják a lehetőséget arra, hogy szigorúan végrehajtsák az 1934-es falusi és városi adósságokra vonatkozó törvényt és pedig a jövőben nem adnak a konverziós adósoknak kegyelmi időt, hogy ha elmulasztották két részletnek a fizetését. Azonnal kényszervégrehajtást alkalmazhatnak a hitelezők az ilyen konverziós adósok ellen. Nagyon sok olyan konverziós adós van, akik a hitelezőktől az esedékes részlet fizetésének az elhalasztását kérik. Az új módosító javaslat szerint kizárólag a bíróság hatáskörébe esik az ilyen kérések mérlegelése és a haladékok megadása.

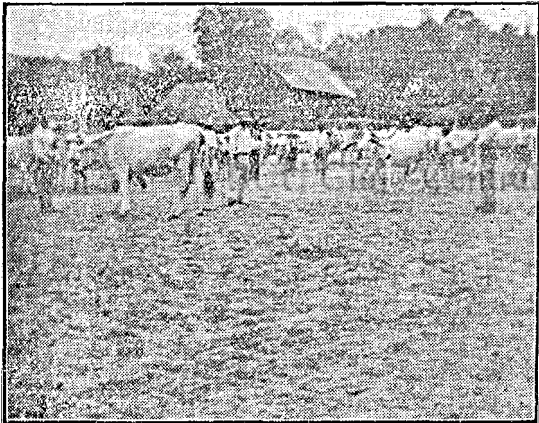
A módosító javaslat királyi dekrétum formájában jelenne meg és az igazságügyminiszter már kikérte a pénzügyi kormány véleményét“.

rüen, amikor nagy károkat okoz. Hazai fajtáknál fürtököt, illetve az éredő és már teljes nagyságukat elért bogyókat támadja meg. A kocsánynál több színes csik képződik, sárgás, fakó, zöld és piros váltakoznak szórványyszerűen. A fehér fajtákra ez jellemző. Azután bogyó fakó vagy kávészínű lesz, később a beteg



A háromszéki megyei gazdakörök közgyűlése.

Háromszék vármegyében 83 kitünően működő gazdakör van, amelyek az E. G. E. irányítása mellett, felbecsülhetetlen értékű tevékenységet fejtenek ki. Hétfőn tartották meg kongresszusukat, amelyen a 83 gazdakör közül, 67 képviseltette magát, több mint 400 taggal. A híres székely Mikó Kollégium tornatermét zsufolásig megtöltötték a föld egyszerű, dolgos munkásai, akik otthagytva a legfontosabb mezei munkákat, eljöttek, hogy a gazdatársadalom egysége mellett hitvallást tegyenek.



Az E. G. E. által megalakított bükkösi állattenyésztési szindikátus állatállománya.

Ott láhattuk a megye összes számottevő vezetőit, Szentiványi Gábor, a lelkes gazdaköri vezető, Séra István titkárral a gyűlés előkészítésén fáradoztak és megjelent br. Szentkeresztly Béla országgyűlési képviselő is, az Országos Magyar Párt háromszéki megyei tagozatának elnöke.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet vezetéséből megjelent dr. Szász Pál elnök, gr. Teleki Ádám és Telegdy László köponti felügyelő.

A kongresszuson Szentiványi Gábor elnökölt, aki a megnyitó beszédében meleg hangon üdvözölte dr. Szász Pált, a fáradhatatlan vezetőt, aki rövid idő alatt, immár másodszor látogat el Háromszék megyébe.

Dr. Szász Pál nagyszabású beszéd keretében tartott seregszemlét a magyar gazdatársadalom életű kérdései felett.

— Nem mint vendég jöttem ide. Hazatértem, mert én háromszéki megyei vagyok és az őseim ezen a vidéken éltek. Otthon érzem magamat és a gazdatestvéreimet úgy tekintem, mintha a nemzeti együvértartozáson kívül, rokoni kapcsolatok fűznének hozzájuk.

— A Erdélyi Gazdasági Egylet egyetlen fő célkitűzését, a magyar gazdatársadalom megsegítése képezi. A vezetőségnek pedig az a feladata, hogy a tömeget tudásának legjavával, becsületesen és önzetlen szolgálja. Az E. G. E. azonban megadja a tanulási lehetőséget azoknak is, akik, bár nem tartoznak hozzánk, de ezer év viszontagsága mégis egymás mellé rendelt bennünket. Ha évszázadokon keresztül megtudtunk maradni ezen a földön, úgy az eljövendő ezer évben is együtt fogunk dolgozni az itt élő népek. Kötelességemnek tartom hangsúlyon, hogy az E. G. E. törvényes alapon, tehát legálisan működik és tevékenységét ismerik a kormányzati tényezők. Különös sulyt kell helyezni arra, hogy Ófelsége II. Károly király, mint az ország első mezőgazdája, melegen érdeklődött a magyar gazdatársadalom helyzete felől és tevékenységünket a legmagasabb támogatás kíséri.

Ezután részletesen ismertette a E. G. E. eddigi tevékenységét és jövőbeli terveit, majd így folytatta:

— A népi fennmaradás nagy kérdését, csakis abban az esetben tudjuk megoldani, ha az ittlő magyarságnak meg lesz az öntudatos gazdatársadalma, kemény gazdasági, illetve anyagi bázissal alátámasztva. A történelem igazolja, hogy a föld munkása rendíthetetlenül áll az ősi rögökön és onnan csak a halál szelheti el.

— A E. G. E. mint szervezet, nem foglalkozik napi politikával, de annak tagjai, mint egyének, megtették a múltban és meg fogják tenni a jövőben is nemzetükkel szembeni kötelességüket. Ezen a téren is a magyar gazdatársadalmat mindig a fegyelmezettség és hivatásának hű teljesítése jellemezte.

Az elnöki beszéd után, Séra István olvasta fel titkári jelentését, melyből a vezetőség és a gazdakörök komoly tevékenysége tűnik ki. Bodoly F. Mihály, az uzoni gazdakör elnöke, megható szavakkal fejezte ki gazdatestvéreinek örömtét és nevéükben teljes bizalmukról biztosította dr. Szász Pált és a E. G. E. elnökségét.

Páll Lajos kézdivásárhelyi református lelkész, aki megtestesítője a népet minden vonalon támogató és segítő papnak, gyönyörű beszéd keretében domborította ki a nap jelentőségét.

— Köszönjük — mondotta, hogy eljött hozzánk egy olyan magyar kisebbségi vezető, aki azt mondta, s — itt dr. Szász Pálra, az E. G. E. elnökére célt, — hogy szolgálni akarja és szolgálni kell a tömeget, és elsősorban a magyar gazdatársadalmat Ezt a kijelentését a gyakorlati munkája igazolja és a legteljesebb meggyőződésből fakad.

Ezután Bányai Miklós a tamásfalvi gazdakör, majd a baróti és illyefalvi gazdakörök megbizottai, illetve vezetői tartottak lelkes beszédeket és üdvözölték az E. G. E. elnökét és egész veetőségét. Szász Pál meghatva köszönte

meg a ragaszkodásnak ezt a gyönyörű kifejezését és kitért a illyefalvi gazda szavaira:

— Hazai emlékeket elevenített fel, mert az egyik ősem illyefalván volt református lelkész.

A közgyűlés déli 2 órakor nyert befejezt. Délután dr. Szász Pál, gr. Teleki Adám és Telegdy László Kökös községet látogatták meg. Megtekintették a gazdakör tulajdonában levő három apaállatot és tanulmányozták a falu gazdasági viszonyait. Györgybiró István református lelkész, Sigmond Ferenc jegyző és Palint Ferenc énekvezér fogadta őket, majd sorra meglátogatták Sós János, Virág Sándor, Sigmond Béláné, Renek József, Sigmond Károly kispapok és Virágh János községi bíró udvarait, ahol a tulzsfolt hétköznapi mezei munkák ellenére, példás rendet és tisztaságot találtak.

Az E. G. E. vezetőségének körútja Szilágy-, Szatmár-, Bihar- és Aradmegyékben.

Nemrégiben dr. Szász Pál az Erdélyi Gazdasági Egylet elnöke, gr. Teleki Adám, a Gazda főszerkesztője és Telegdy László központi felügyelő hosszabb körutat tettek Szilágy, Szatmár, Bihar és Arad megyékben, hogy közvetlen helyszíni tanulmányozással vegyék figyelembe a gazdasági lehetőségeket és az EGE tagjait a lehetőségek szerint otthonaikban keressék fel. Kolozsvárról indulva Szilágy megye területére érve Zsibón találkoztak gr. Teleki Bélával, az Erdélyi Gazdasági Egyesület alelnökével, aki Szatmárig szintén bekapcsolódott az utitervbe. Zsibón eszmecsere folytattak Páll gazdaköri elnökkel, majd a tehénszindikátus megalakítása körül folytak megbeszélések. A látogatást felhasználják arra, hogy megtekintsék a gr. Teleki Béla segítségével beszerzett két fajtisza külföldi apaállatot Zilahon gr. Bélyd Kálmán a Gazdasági Egylet megyei elnöke, dr. Bölöni Zoltán, dr. Gazda Endre bevonásával fontos értekezlet zajlott le, melynek során megbeszéltek a szilágy megyei munkatervet és a megyei egyletnek az EGE központtal szervezettebb együttműködés lehetőségeit.

Innen Krasznára mentek, ahol bár elég mostoha gazdasági viszonyok között élnek az emberek, a gazdakör mégis életképes tevékenységet fejt ki. Br. Györffy Lajos és br. Györffy György földbirtokosok és Cseke Pál gazdaköri elnök mintaképei az igazi faluvezetésnek. Az elnöki látogatásnak maradandó értéke van a falu számára. *Az EGE támogatásával mintagazdaságot létesítenek. A szerencsés kispap Cseke Dánielnek hívják, akinek 12 hold földje van. Köteles az EGE*

által elkészített üzemterv alapján gazdálkodni. S ezért a legmesszebbmenő támogatást élvezi. Kérték, hogy a tél folyamán náluk is rendezzenek tanfolyamot. Krasznát, Varsolét követte, ahol a lelkes Anderlich Dénes földbirtokos szívesen vállalt munkát a magyar gazdatársadalom érdekében.

Szilágyosomlyón Brandt József földbirtokos, dr. Udvarny József és Köblös Tibor tiszteletes úr hosszas megbeszélést folytatott az Erdélyi Gazdasági Egylet vezetőivel.

Innen az út Szilágy nagyfalu felé vezetett, ahol a kéthetes gazdasági tanfolyamnak nagy sikere volt és az egész vidék mezőgazdasági életére nagy hatást gyakorolt. Szabó D. Bálint gazdaköri elnök fogadta és igaz magyar vendégszeretettel szállásolta el őket. Báró Bánffy János udvarában öt gazdakör gyűlt össze, hogy dr. Szász Pált meghallgassák. Ott voltak a helyi gazdákon kívül Ipp, Kárásztelek, Szilágyborzás és Szilágybagos nagyszámú gazda képviselői. A közös gazdaköri ülésen főben szólaltak fel, akik tájékoztatták az EGE elnökségét a helyzetről és egyben rámutattak a megoldásra váró feladatokra. Meg kell említenünk Somogyi Józsefet, aki mint házigazda, igazán szeretettel vendégelte meg a látogatókat.

Zoványon sajnálattal állapították meg, hogy a rozsda óriási károkat okozott a buzavetésben, de ugyanakkor vigasztalóan és megnyugtatóan hatott néhány olyan gazdaság, ahol az EGE által kiosztott nemes vetőmagbuzát próbálták ki. Visky János földbirtokos nagy megértéssel karolja fel a gazdák ügyeit.

A falu régi óhaját tolmácsolva kérte Szász Pált, hogy a tél folyamán ott is rendezzenek tanfolyamot.

Szatmár megye területére érkezve, Omboldon szembetűnt a fejlett és nivós gazdasági élet, ami elsősorban G. Kovács József ref. lelkész 26 éves önfeláldozó munkájának tulajdonítható. Látogatást tettek N. Székely Andrásnál a falu első gazdájánál.



Jobbról-balra: Koppány Rezső, Bikfalvy Ferenc, Dr. Markovits Kálmán, Dr. Szász Pál, Telegdy László stb a búzát vizsgálják.

Szamáron a ref. kollégium dísztermében a szamárnémeti gazdakör ülést tartott dr. Haresár Géza, az Erdélyszerte ismert lelkes gazdasági és szövetségi vezetőember irányításával. Dr. Szász Pál ismertette az EGE további célkitűzéseit és meglelégedéssel látta, hogy a gazdakör 350 aktív tagjával a gazdatársadalom hatalmas szervezetének egyik legértékesebb alkotó eleme.

Szatmár után felkeresték Ember Gézát, a Magyar Párt szatmármegyei elnökét. A darolci tisztelgő látogatáson meggyőződhetek arról, hogy Ember Gézában a magyar gazdatársadalom komoly támogatóját üdvözölhetik.

Domahidán dr. Kölcsey Ferenc kisebbségi életünk egyik legértékesebb eleme komoly felvilágosításokat és tanácsokkal könnyítette meg az EGE vezetőségének terepszemléjét és további munkáját. Aranyos medgyesen pedig Svaiczter Béla földbirtokos a mintavidék kiváló gazdája olyan egyszerűségről és odaadó munkáról tett bizonyosságot, ami bárkinek dicséretére válhat.

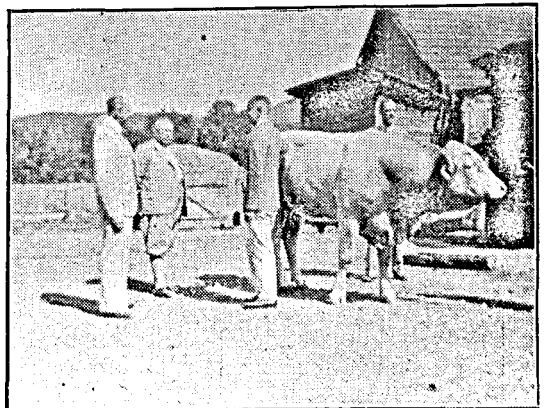
Szatmár megyéből újból visszatértek Szilágyba. Érmihályfalván a gazdakör tagjait Tóth Zsigmond elnökletével a kaszinó nagy-

termében várták az EGE elnökét és kíséretét. Külön meg kell említenünk dr. Bujanovits Rudolf kitünően vezetett gazdaságát és a mintaszerűen irányított EGE nemes magzaporító telepét. Itt várta a vezetőséget dr. Markovits Kálmán a Bihar megyei Gazdasági Egylet fáradhatatlan elnöke és Koppány Rezső EGE felügyelő. Markovits dr. az egész Biharmegyei uton végigkísérte dr. Szász Pált, Teleki Ádám grófot és Telegdy Lászlót.

Biharmegyében utjuk dr. Markovits Kálmán ináncsi birtokára vezetett, ahol a jó gazda kitünően kezelt és vezetett gazdasága minden adottságával találkozott. Biharmegye területére lépve már kézzelfogható bizonyítékát látták a téli tanfolyamoknak. Azokon a helyeken és vidékeken, ahol végighallgatták a tanfolyamokat a buza már le volt aratva és kalangyába rakva. Főleg Hegyközkovácsiban és Biharban már teljesen le volt aratva a buza. Biharban Szabó József gazdaköri elnök vendégei voltak, aki igazán kitett magáért. Megtekintették Bereczky Dániel mintaszerű vetőmagtelepét.

Nagyszalontán, ahol a gazdatársadalom szervezete kemény erőpróbát állott ki. Molnár György elnök fogadta a központi vezetőket. A kör helyiségét zúfolásig megtöltötték a helybeli és környékből összegyűlt hat gazdakör tagjai. Dr. Szász Pál közel egy óras beszédben fejtegette a magyar gazdatársadalom jövőbeni célkitűzéseit.

Délben Kőházi Balogh Ferenc gazdának voltak a vendégei, ahol úgy a házigazda, mint fáradhatatlan felesége szívesen látták őket.



A zsbói Gazdakör gr. Teleki Béla E. G. E. alelnök segítségével vásárolt bikája. Balról-jobbra: Dr. Szász Pál, Gazdaköri elnök, gr. Teleki Béla és Telegdy László.

Az odvosi 241. számú nemesített őszi búza eredeti vetőmagja megrendelhető

az Odvosi Növénynevelő Gazdaságban, u. p. Conop, jud. Arad.

Csegődön gr. Tisza Kálmánnál a környék mintagazdájának tettek udvariassági látogatást.

Biharmegyében amerre elhaladtak, mindenütt érintkezésbe léptek a kisgazdákkal, meglátogatták őket otthonaikban s meghallgatták panaszait. Arad felé tartva, Zerind képezte az első megállóhelyet, ahol azonban Varga Lajos gazdaköri elnöknel súlyos családi gyásszal találkoztak. Néhány órával azelőtt halt meg az 5 éves leánykája. A faluban dr. Szász Pált és kíséretét, Takácsy Miklós földbirtokos a Megyei Gazdasági Egylet alelnöke és br. Bornemissza Károly a Megyei Gazdasági Egylet titkára fogadta, akikkel együtt tették meg a további utat. Zerinden gazdaköri gyűlés volt, majd megtekintették az E. G. E. által kapott gyönyörű

külföldi fajbikát. Odvoston dr. Konopi Kálmán a megyei Gazdasági Egylet elnökénél olyan tökéletes gazdasági életet találtak, amelyre bárki büszke lehet. Vetőmagnemestítő telepe és tenyészete európai hírű.

A tiznapos helyszíni terepszemle Aradon nyert befejezést, ahol a magyar gazdák vezetőivel nagy horderejű megbeszélést tartottak. Ott voltak dr. Konopi Kálmán, Purgly László a híres sofronyai mintagazda, Takácsy Miklós, Olasz Lajos a költő gazda, Dániel Péter, dr. Paretz Béla az Aradi Magyar Párt elnöke, br. Bornemissza Károly stb. Paretz Béla meleg hangon üdvözölte az E. G. E. elnökségét, majd alapos és szakszerű megbeszélés következett, amelyen résztvettek az összes jelenlevők.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület június 15-én tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen a megye székelő gazdái szép számmal voltak képviselve. Szakáts Péter, az egylet fáradhatatlan elnöke hosszú beszéd keretében ismertette az egylet működését, majd részletesen foglalkozott az egylet működésével. Elmondta, hogy 10 évvel ezelőtt kísérleteket végeztek a gazdakörök megszervezése terén. Sajnos azonban, hogy a nemes elgondolás a munkatársak és munkaerők hiányában nem valósulhatott meg. Most azonban kedvezőbb fordulat állott be az Erdélyi Gazdasági Egylet révén. Ez a nagynevű, közel 100 éves multa tekintő egylet új elnököt választott. Dr. Szász Pál gáldtői földbirtokos, a nagyenyedi Bethlen Kollégium főgondnoka és volt országgyűlési képviselő iránt nyilvánult meg a közbizalom, aki mellé más nagytekintélyű és tehetségű férfiak csatlakoztak munkatársakul. Legközvetlenebb munkatársa a központban gr. Teleki Adám, aki az egylet régi szaklapjának, az Erdélyi Gazdának a főszerkesztőségét vállalta és egész tevékenységével áldozatos nagy szolgáltatára van a gazdatársadalomnak. Itt a vidéken pedig Mikó László nyárádszentlászlói földbirtokos fáradhatatlan munkatársa az elnöknek. Kötelességem tehát beszélni az Erdélyi Gazdasági Egylet elnökének és munkatársai által beindított munkájáról, amellyel az erdélyi magyar gazdatársadalom széleskörű megszervezését vették tervbe, aminek érdekében nagy vidéki mozgalmat indítottak be. Örömről szolgál, hogy bennünket is meglátogattak. Elsőnek multa év április hó 15-én Mikó László keresett fel és szűkebbkörű értekezlet előtt ismertette az EGE célkitűzéseit és azt, hogy az egylet lapját, az Erdélyi Gazdát jeles munkatársak segítségével és bő tartalommal adják ki, amely a szakismeretek nagy tárházát nyújtja olvasóinak. A lap ára az évi tagdíjjal együtt mindössze 60 lej. Multa év július 16-án pedig eljött hozzánk dr. Szász

Pál elnök, továbbá Mikó László és mintegy 100 gazdatárs jelenlétében fontos megbeszélést tartottunk. Nyomban kezdetét vette a tagoknak a nálunk történő beszerzése s rövid idő alatt kétszáz-an léptek be az EGE-be. Dr. Szász Pál elnök ur 25.000 tagot akar szerezni az EGE-nek és én kívánom is, hogy sikerüljön, mert egy ilyen nagy terület olyan hathatós tényező, amely tekintélyének súlyával befolyását minden irányban érvényesítheti Erdély egész magyar gazdatársadalma érdekében.

Teljesedésbe megy át így az a kívánság, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet egy olyan hatalmas szervezetté építesse ki, amely méltó képviselője legyen gazdatársadalmunk összességének.

Nem mentheti fel azonban ez a vármegyénket azon kötelességük alól, hogy helyi gazdasági szervezeteiket kiépítsék, mert az országos jellegű EGE-nek is szüksége van vidéki szerves kapcsolatokra, mivel az onnan nyert tájékoztatások támasztják alá működésüknek tervezetét és segítik azoknak végrehajtását.

Ez a központi új fellendülés már a multa évben éreztette megyénkben is kedvező hatását azáltal, hogy Keresztur vidékén több jeles gazdának (tagoknak) felbugatott kiváló minőségű tenyészkecskát adott azzal a kedvezményvel és kikötéssel, hogy a kecska és a malacoknak fele a gazdatag tulajdonában marad, míg a malacoknak másik felét hat hónapos korukban köteles visszaszolgáltatni az egyesületnek, mely azokat más tagoknak adja tovább tenyészítésre.

Vegyük kezdetnek a jelen évet azzal, hogy van már most 10 tenyészkecska, ha mindenik után csak 5 malacot veszünk szaporulatnak és ezekből is csak felét számítjuk emének, így is tiz év alatt százczekre megy a szaporulat átkeresztvezve és megnevesítve a megye kores disznóállományát.

A multa év őszén 30 mm Odvosi és 50 mm Bánkuti nemesített búzát küldött egyesületünknek

az EGE kedvezményes áron, illetve csere utján történő kiosztás végett. A jelentkezés és igénylés szerint ki is osztottuk öb gazdának, ezen a révén nemesített újfajta őszibúzákat nyertek honosítást a megyében. Ez is ugy ítélandó meg, mint a sertésállomány nemesítésére tett eljárás, mert tudni kell, hogy a nemesített gabonák, de főképp a búzákat jól előkészített és jó termőerőben lévő talajon kétszer, háromszor akkora termést adnak, mint a közönséges búzafélék. *A jóminőségű nagyobb termés nagyobb gyarapodást jelent, ezt és más eredményeket azonban csak összefogással, egyesült erővel lehet elérni okos gazdát, tehát az, aki igyekszik ennek részesévé válni.*

Tanácsos ezért, hogy a gazdasági egyesületünk utján kapcsolódjanak be gazdatársaink az Erdélyi Gazdasági Egyletbe. Akkor tagjai lesznek a mi megyei egyesületünknek és egyúttal az EGE-nek is. Megkapják az értékes *Gazda* című szaklapot, amelynek az egyetlen számából nyerhető okulás többet ér az évi tagdíjnal. Azonfelül részesülhetnek a két egyesület által nyújtandó minden előnyben, aki pedig közvetlenül akar tagja lenni az EGE-nek, rendelkezésükre bocsátjuk a szükséges nyilatkozatokat.

Zárom szavaimat azzal, hogy éljen, növekedjen és virágozzék az erdélyi gazdatársadalom központi szervezete, az Erdélyi Gazdasági Egylet és szárnyai alatt megyei gazdasági egyesületünk.

Szakáts Péter hatalmas és meggyőző erejű beszéde mély benyomást keltett.

Felhívás Erdővidék gazdáihoz!

Gazda Testvérek!

Az ősz folyamán be akarjuk mutatni vármegyénk ezen eldugott sarkából mezőgazdasági produktumait, terméseinket, állattenyésztésünket, háziiparunkat, ipari produkcióinkat. Be akarjuk mutatni mezőgazdasági kulturánkat és élni akarásunkat a három vármegyének, az egész országnak.

Gazda Testvérek! Jöjjetek segítségünkre tanúbizonyság tételre, mindenki hozza el majd amit ő produkál, egy kevés mintában, úgy, ahogy termelt neki, a valóságnak megfelelően, hünen. Terményeinket kiállítjuk növény alakjában, gyökérrel kitépvé, jó maroknyi kötegben, minek aratás előtt az ideje kitépni. Szem alakban 1 kilónyi mennyiségben, ahogy a gép lejárja és nem egyenként megszemlélgetve. A kukorica szárastól, csöstől, szintén gyökérrel, krumpli, répa, mák, kender, len, takarmánynövények mind kiállítási anyag. Gyűmölcsészet, konyhakertészeti cikkek szintén kiállítási anyag lehet.

Furmi, faragni tudó testvérek mutassák be produkcióitokat. Háziasszonyok a székely háziasszonyt. Hadd lássa meg a vármegye, hogy ti is tudtok produkálni.

Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő és Molnár Ferenc EGE tejjgazdasági szakértő Csíkvármegyei körútja.

Az EGE elnöksége elhatározta hogy különös súlyt helyez Csíkvármegye juhtenyésztésének és a sajt készítésének szakszerű irányítására s e célból Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelőt és Molnár Ferenc tejjgazdasági szakértőt a megyébe küldte. Julius 12. és Julius 24. között Szárhegy, Tapolca, Rakotyás, Gyergyószentmiklós, Csikszereda, Csiksomlyó, Csikcsicsó, Csikdelne, Csikcsekefalva és Kozmas gazdáinak juhállományát, a tejfeldolgozást és a sajt készítést ellenőrizték, a gazdákat szakszerű utasításokkal látta el. Mikó László EGE felügyelő szintén részt vett a körút egyik részén. Szeghő Dénes állattenyésztésszügyi felügyelő pedig a marhaállományt és a legelőket vizsgálta meg és tanulmányozta az állattenyésztési szindikátusok megalakításának lehetőségeit.

A látogatások során megállapítást nyert, hogy egyes helyen a sajt készítésnek egyik nagy hibája az, hogy rossz bárány és borju oltóanyagot használnak. A gazdák a kapott tanácsokra, akik eddig idegenkedtek a müoltó használatától, egyöntetűen elhatározták, hogy a jövőben csak müoltót használnak. A turókészítés körül is hibákat állapítottak meg. A sajtot ugyanis az elkészítés után még 24 óráig sem tartják az esztenában, hanem az elkészítés után nyomban leszállítják s azonnal feldolgozzák. Ennek a feldolgozási módnak természetes következménye, hogy a turó nem tartós és hamar romlásnak indul. Figyelműztették a gazdákat, hogy az kb. egy hét alatt bekövetkező teljes száraz beérésig a sajtot állandóan száraz, szellős helyen tartásák, a turókészítésnél 3%-os sóval keverjék és légmentesen tegyék el.

Ujjáalakult a mezőmadarasi gazdakör. A nópokban Anghi Balázs, az EGE és a Marosmegyei Földművelésügyi szövetség megbízásából újjászervezte a mezőmadarasi gazdakört. Már az első napon 46 gazda lépett a tagok sorába.

Megalakult a Felsőújvári gazdakör. Gr. Teleki Ádám a „Gazda” főszerkesztőjének kezdeményezésére megalakult a felsőújvári gazdakör. Bucsy Endre ref. lelkész megnyitó beszédében rámutatott a gazdatársadalom összefogásának jelentőségére Majd gr. Teleki Ádám vázolta az EGE célkitűzéseit, mely a magyar gazdatársadalom üntudatos megszervezését célozza. Ezután megválasztották az új tisztikart. Diszelnök: gr. Teleki Ádám, elnök: Benkő Zsigmond, alelnökök: Szabó János és Török József, titkárok: Bucsy Endre ref. lelkész és Soós József, jegyzők: Turai Mihály és Székely András, pénztárnokok: Kelemen Ferenc és Török Viktor, ellenőr: Kovács József. Idéig 26 gazda lépett be a gazdakörbe.

T A J É K O Z T A T Ó

az Unitárius Gazdasági Iskolába való
beiratkozásra.

Az iskola célja: sajátjukon gazdálkodó kisgazdák nevelése s ezért csak olyan ifjak vehetők fel, akiknek, vagy szüleiknek legalább 2 kat. hold mezőgazdasági ingatlanuk van, román állampolgárok, magyar anyanyelvűek, 14–30 évesek, egészségesek s legalább 4 elemi osztályt végeztek. Az iskolai év október 15-én kezdődik és az elméleti oktatás április 15-ig tart. A nyári félévet a tanulók otthon, gyakorlati gazdasági munkával töltik, mely idő alatt szaktanáraik meglátogatják őket és a jó gazdálkodáshoz szükséges tanácsal látják el. Két ilyen év elvégzése után a tanulók végbizonyítványt kapnak, amely 6 hónappal rövidebb katonai szolgálat kedvezményére jogosít.

A tanítás nyelve magyar, azon tárgyak kivételével, melyek minden iskolában az állam nyelvén tanítandók. A tanterv felőleli az összes gazdasági szaktárgyakat, amelyeken kívül általános ismereti tárgyak is vannak. Az államnyelvet a tanulók társalgási órán is tanulják. A téli félévben a tanítás csak a délelőtti órákban történik, délután a tanulók gazdasági munkákban gyakorolják magukat. Az iskola műhelyében a kerégyártó munkákat is elsajátíthatják a tanulók.

Az iskolába valláskülönbség nélkül veszünk fel tanulókat, kik semmi tandíjat nem fizetnek. A bentlakásért a hat hónapi időre körülbelül 660 lej fizetendő (a faáraktól függ az összeg nagysága). Az étellezésért hat óra 2500 lej fizetendő, azonkívül 100 kg. búza, 30 kg. tengeri és 3 kg. zsir. Ez utóbbiak pénzben is megválthatók. Kórházi és rongálási díj 45 lej.

Bentlakó tanulók kötelesek ágyneműt hozni és fehérneműjök mosatásáról gondoskodni. Kintlakó és kintkosztó tanulók az iskolai évre 600 lej, kintlakó, de bent kosztó tanulók 300 lej tante-

remfütési stb. díjat fizetnek. Tankönyvek, írószerek beszerzésére évente körülbelül 500 lej szükséges.

Felvételért szeptember 15-ig lehet folyamodni, az alábbi okmányok csatolása mellett: 1. születési anyakönyvi kivonat, 2. állampolgársági bizonyítvány, 3. iskolai bizonyítvány (értésítő nem jó), 4. vagyoni bizonyítvány, amelyben részletezendő, hogy a folyamodónak vagy szüleinek mennyi szántó, kaszáló, erdő, legelő stb. birtoka van s hogy a család földműveléssel foglalkozik, 5. orvosi bizonyítvány, hogy a tanuló egészséges, 6. erkölcsi bizonyítvány a folyamodó és szüleitől.

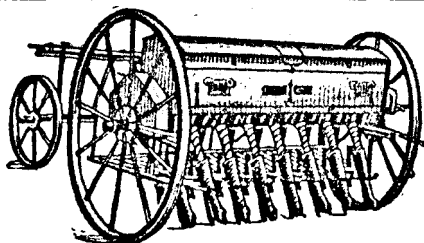
Beiratáskor minden szülő kötelezvényt ad arra nézve, hogy fia tanítási költségeit fedezi és magát az iskola utasításainak aláveti.

Felvételi kérvények az Unitárius Téli Gazdasági Iskola igazgatóságához adandók be (I. G. Duca, jujd. Odorheiu, vasutállomás Cristur).

A Gazdasági Iskola Igazgatósága.

Állattenyésztési szindikátus alakult Bükkösön. Bükkösön Kisküküllő vármegyében megalakult az erdélyi fehérszarvasmartenyésztek Egyesülete. Az alakuló közgyűlésen a miniszterium kiküldöttje mellett Szeghő Dénes állattenyésztési és Szász Ferenc gazdasági felügyelők vettek részt. Az egyesületbe tömörült gazdák tehenei a „Vándor” nevű, az EGE útján behozott fehér törzsbikával lesznek párosítva.

MINDEN GYÜMÖLCSSTERMELŐ TARTOZIK saját magának azzal, hogy azonnal díjtalan felvilágosítást kérjen a szabályozható szórófejről, mely minden permetezőgépre felszerelhető és a permetsugarakat elporlasztva, 3–4 méterrel meghosszabbítja és a szőlőpermetezőgép is alkalmassá teszi gyümölcspermetezésre. Felvilágosítások: AGROTECHNIKA, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8.



Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth RT.
Budapest

88

„HSCS” nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR” acélvázás cséplőgépek,

vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek legtökéletesebb kivitelben.

Felvilágosítást nyújt:

Turnătorie de Fier și Fabrica de Mașini din Cluj S. A.

Secția Mașini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62. — (Telefon No.: 2–92.)

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő tagdíjak küldettek be:

1937 évre 60 lej tagdíjat fizettek: Dr. N. E. Aiud, Gazdakör Gataia, T. S. Cluj, Hitelszöv. Ocna-Mureşului, R. S. Mociu, R. D. Alba-Iulia, M. K. Inand, B. A. Luna de Sus, V. E. Diosig (80), K. F. Santau, B. J. Corneşti, dr. M. S. Cehul-Silvaniei (120), K. F. Cadişeni, B. J. Bogata, G. J. Goganvarolea, Villamosművek Dej, Gazd. Egy. Diciosánmartin (300), Sz. T. Tg-Săcuş, F. J. Livada, dr. F. A. Tg-Săcuş, B. S. Lunga, U. L. Tg-Săcuş, F. E. Deta, Hangya Baia-Mare, M. K. Icafalau, br. R. L. Colţeşti, K. A. Turda, Gazdakör Borosneul Mare, B. A. Salar (120), N. Zs. Niued, K. I. Crasna, R. L. Domanesti, B. K. Satu-Mare, N. E. Mociu, P. S. Borveni, K. Zs. Ighiu (120), S. A. Satulung, T. K. Tăureni (40), B. L. Filiaş (40), I. P. Pauleni (40), Hitelszöv. Petca, Sz. Sz. I. Hida, dr. K. B. Beiuş, Gazdakör Câmpulung la Tisa, M. J. S. A. Cluj, K. J. Zigodin, dr. J. Gy., Sz. J. Cluj, Sz. F. Viştea, Gr. B. G. Diciosánmartin (100), S. K. Morăreni, Gazdakör Rareş, Cs. I., M. S., S. I. P. L. Tg-Lapuşului, P. K., M. S. Şintereag, B. E. Atintiş, S. L. Luduş, Ifj. D. E. Sieu-Odorheiu, M. S. Bretea, D. T. Turulung, M. I. Ghirişa, Cukorgyár Bod, R. K. Lunandul de Jos, Hangya Bichiş, Cs. I. Folia, N. G. Vişoara, M. L. Aiud, T. L. Cetaşua (100), L. K. Gheorgheni (300), F. I. Copand, K. A. Baia-Mare, szv. B. S.-né Şimleul-Silvaniei, K. F. Jibou, Hangya Ozun, K. G. Angheluş, N. F. E. Tg-Săcuş, S. M. Baia-Mare, Gazdakör Tărlungeni, Gr. K. G. Haţeg, V. M. Sănpetru de Câmpie, B. F. Sferaş, Hangya Moldovanesti, Zs. A. Aluniş, B. S. Feliceni (120), dr. Gy. B. Teişoară, P. S. Cojocna, K. F. Răsernei, M. Z. Mociu, M. M. Ghindari, L. Cs. Ielod, F. S. Căpuđ, M. J. Ciucani, V. H., „Unirea Szöv.” Aita-Seacă, Szarazajta és Vidéke“ Szöv. Aita-Seacă, K. B., ifj. P. J., K. J., P. M., N. M., H. I. Câmpulung la Tisa, B. D. Ghindari, Oszdolai Szöv. Ojdula, B. J. Câmpia-Turzii, J. L., K. A. Sealord, B. A. Satu-Mare, Gazdakör Chepeti, B. A. Chepeti, J. E. és Gazdakör Stejeriş, M. M. Ied, Dr. B. A., G. B. Tg-Mureş, P. Gy. Mădaraş, Székely Közirtokosság Panit, Sz. L. Bihorea, F. J. Valea lui Măuail, T. J. Posmeş, T. Z. Tg-Săcuş, P. B. Turia, Sz. G. Badeni, M. J. Vişoară, G. J. Silvaşul de Câmpie, Sz. A., Gy. J. Cluj, K. B. Moea, K. L. Curtunisen, K. K. Simion, L. O. Siget, N. J. Crai-Darolt, R. Gy. Satu-Nou, V. P. Lugos, dr. H. G. Satu-Mare, N. J. Arad, V. F. Saniob, S. A. Zahul, Magy. Kaszinó Câmpia-Turzii, N. J. Satu-Mare, Hangya Şarmaşag, B. A. Iernut, dr. K. A. Aiud, F. L. Ormeniş, Gazdakör Odelló, B. K. Zoreni, G. F. Cojocna, Gazdakör Turia (300), Gr. Z. D. Petca, A. L. Turda, B. J. Ciucsanmartin, B. J., Zs. Gy. Kisbacon, Gr. M. S. Floreşti, B. H. Cluj, T. G. Vinţul de Sus, D. L. Abram, Sch. J. Dumbravioara, M. J., K. J., W. A., dr. T. S., V. Z. Oradea (100), F. A. Joseni, Gazdakör Halmeag, Gazdakör Păsareni, dr. Sz. L. Patal, S. F. I. G. Duca, K. E. Chendul-Mic, Id. M. S., M. L. Ogra, T. J. Iernut, B. M., dr. Sz. M. Diciosánmartin, W. V. Taşnad, dr. G. J. Camar, V. G. Semeria, T. A. Aluniş, Sz. B. Soporul, B. S., Gazdakör Tamásfalva, V. P. J. Capuşul Mic, F. N. Dej, Fogy. Szöv., Hitelszöv. Málnás, K. B. Gălăşti, N. H. Mirşid, B. J. Tresnea, B. Gy. Baia-Mare, dr. J. B. Tg-Săcuş, T. J. Timoaşe, dr. N. S. Arded, B. J. Ghilau, Gazdakör Bodoc, V. A. Martineni, K. J. Ocland, K. L. Tg-Mureş, Hitelszöv. Racoşul Jos, Hangya Szöv. Corneşti, Gazdakör Lemina, F. B. Olteni, Hitelszöv. Giurgiu, V. J. Luduş, M. J. Palen, F. M. Săcuşeni, dr. B. E. Lugos, M. S. Săcuşeni, K. L. Odorheiu, K. K. Elesd, ifj. F. F., A. R., F. J., K. S., S. J., B. M., K. L., ifj. B. J., Cs. L. A., K. G., ifj. O. M. M. Câmpulung la Tisa, Cs. J. Gy., K. A. Aluniş, B. A. Feliceni, M. F. Frata, E. B. Mica, M. F. Beba-Veche, K. V. Cătan, B. J. V. Szt. György, Gazdakör Deta, B. J. Deta, K. B. Cernaton, K. A. Oloşig, B. L. Dara, B. M. Măreuşa, P. J. Cintelee, V. B. Petreu, T. J. Kökös, B. A. Sănuşai, D. S. Zerind, R. J. Poiana Blechiş, R. J. Tg-Săcuş, Fogy. Szöv. Diosig, G. J. Ighiu, dr. Cs. A. Tustea, G. L. Ujlak, T. A. Doban, dr. L. D. Martineu, P. Gy. Bonehida, B. J. Pasareni, Sz. D. Santion Lunca, Cs. L. Cinci, K. A. V-Lunga, V. J. Aluniş, M. K. K. Galamboş, G. Kamara Csikszereda, B. A. Botani, J. M. Fogaras, Tejszöv. Co-

bateşti, K. E. Onuca, Hangya Szöv. Santimbru, P. G. Zagon, L. M. Szék, B. M., dr. R. L. Sülelmed, S. B. Firtenuş, Sz. K. Simion, B. G. Dálnok, N. Z. Chişineu Criş, T. J. Aiud, Cs. E. V. Mihail.

A hitelesítési illetek. Az összes illetekeket, úgy a rendszeres, mint az időközi hitelesítésre, kizárólag az állam javára hajtják be az megállapított táblázat alapján, a mértékek nagysága szerint.

Ebből a táblázatból elsősorban azokat ismertetjük, amelyek a vendéglátó ipart közelebbről érdeklik és érintik.

Az időközi évi hitelesítés illetei a poharak és üvegedények után, amelyek a kereskedelemben használatosak, a következők:

1 literes üveg	5.50 Lei
fél literes üveg	4.50 Lei
2 decis üveg	3.25 Lei
1 decis üveg	2.25 Lei
féldecis üveg	1.75 Lei
2 centiliteres üveg	1.25 Lei
1 centiliteres üveg	0.75 Lei

A különböző fa-, fém- vagy üveghordók után 50 liter terjedelemig 8 lejt fizetnek, míg az 50 literen felüli hordókért szintén 8 lejt és minden 100 liter után még külön 5 lejt.

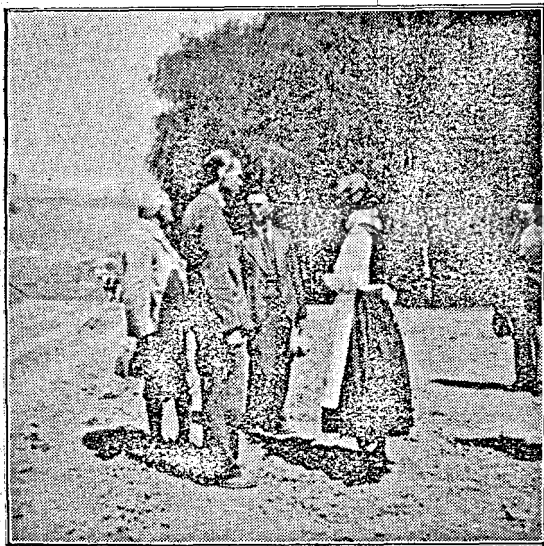
Kétezer vetőgép és száz cséplőgép vám- és illetékmentes behozatalát engedélyezte a minisztertanács. A minisztertanács a földművelésügyi minisztériumot felhatalmazta, hogy 100 cséplőgépet és 2000 vetőgépet importáljon mindenféle vám és illeték alól mentesen magyarországi, csehszlovákiai és németországi gyáraktól. A földművelésügyi minisztérium az import előtt a szállító vállalatokkal közösen megállapítja ezeknek a mezőgazdasági gépeknek árát, amely azonnal lejben fizetendő. A szállító vállalatok azonban esetről-esetre a fizetésre külön egyezményt köthetnek vásárlóikkal.

TANULMÁNYI KIRÁNDULÁS



A kalotaszegi gazdaijak nagysikerű tanulmányi kirándulása.

A kalotaszegi gazdaijak 7 napos gazdasági tanulmányi kirándulást rendeztek, melyen a mezősegi, marosmenti és aranyos vidéki mintagazdaságokat látogatták meg. A kirándulás június 30-án vette kezdetét. Ady Elemér gyalui, Tökés Tibor körösfői és Czirják Károly gyerőmonostori lelkészek vezetésével két szekéren, huszonketten felpakolozva érkeztek meg Kolozsvárra.



Szentpálon.

Gróf Haller Istvánné magyar ruhában. Jobbról Czirják Károly gy.-monostori lelkész, Szász Ferenc EGE. felügyelő és Tökés Tibor körösfői tiszteletes. A háttérben Ady Elemér gyalui ref. lelkész.

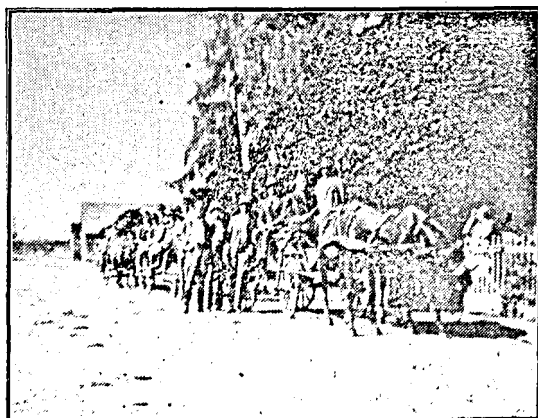
Itt megtekintették a növénynevelő állomást, mely alkalommal Safta professzor szakértői vezetése alatt nézték meg az európai híru növénynevelő állomás berendezését és kísérleti telepeit. Innen a Kolozsvári Gazdasági Akadémiához vették utjukat, ahol Suciage intéző ur volt szives az akadémia belső majorját és gazdagságát, szép tehenészetével együtt bemutatni. Ugyanaznap érkeztek meg a kolozsi állami ménes birtokra, hol az E. G. E. részéről br. Atzél Ede fogadta őket. Reidt igazgató vezette végig a gazdaijakat a ménes birtokon. Az éjszakát Kályánban töltötték. Gáll György gazdaságának megtekintése után, esütörtő

kön 1-én Mezőzáhra érkeztek, ahol br. Atzél Ede gazdaságában töltötték a napot. Itt a haladó gazda mintagazdaságán kívül, a minden közügyért lelkesedő nemes szívvvel és lélekkel találkoztak.

2-án. Záhról Marosvásárhelyre érkeztek, ahol megtekintették a Transsylvania vajgyárat és a cukorgyárat modern berendezésekkel, továbbá Balázs és dr. Horváth Jenő gyümölcskertjét. A fogadtatás mindenütt a legmelegebb volt és örömmel vendégelték meg őket. A Földműves Szövetség részéről Mikó László elnök és Anghi Balázs igazgató üdvözölték a gazdaijakat. Éjjeli szállást a marosvásárhelyi kisgazdák vendégszerető házaiban kaptak.

Marosvásárhelyről 3-án, szombaton reggel Ákosfalván s a Nyáradmenti falvakon keresztül Kerélszentpálra jutottak. A kirándulókat meglepte a Nyáradmetnének nagyon magas fokon álló gazdasági kulturája. Szimentáli tenyésztete az ország bármely más vidékével bátran felveszi a versenyt, beleértve a szászok és a svábokat is. Gyönyörű teheneket és tenyész bikákat nevelnek eladásra és továbbtenyésztésre. A szakszerű mezőgazdálkodás mellett, amit a trágya bősége tesz lehetővé, zöldségtermeléssel is foglalkoznak.

Szentpálon gr. Haller István, Madár István intéző, Brandner Sándor plébános s a gazdakör elnöke fogadta a kirándulókat. A vacsora alkalmával kis E. G. E. gyűlés ala-



Keresztésre érkeznek a kirándulók.

kult ki, mert gr. Haller István meghívta erre a falu és a gazdakör vezetőségét, továbbá több környékbeli református lelkészt. Másnap, július 4.-én, megtekintették a gazdaságot, annak yorktenyésztését, expressshizlalását és az aratógéppel való aratásnak megkezdését. A gazdasági szemle után a kirándulók ünneplőbe öltözve mentek át a magyardellői református templomba Isten-tiszteletre. Még aznap elhagyták Szentpált és Radnótnak vették útjukat, Tempfli János, a Róm. Kat. gazdasági-iskola igazgatója, a tanárikar élén rendkívül szívesen fogadta és vendégelte meg őket. A délután az iskola és a Róm. Kat. státus itteni birtokának megtekintésével telt el. Nagy érdeklődést keltett a nyolcköves malom, a 100 drb. anyakocából álló, kiváló szőke mangalicatenyésztés és a 100 drb. hizódisznó. Bucsut véve a szivélyes házigazdától az ugyancsak radnóti id. Csontos Miklós gazdaságába mentek, ahol a mintaszerűen kezelt földek, a szokatlan mértékben fejlett szójabab, tengeri és mák táblák keltettek csodálkozást. Este ott marasztották a kiránduló társaságot, ellátták jó vacsorával és éjszakára is elszállásolták őket.

Július 5.-én, hétfőn a Torda melletti Keresztesre érkeztek. Közben Gerenden az Aranyosban megfürdöttek s újabb erővel indultak a kitűzött célnak. A keresztesi Lázár Simon-féle gazdaság vezetője, Csomós János, épen kint volt a földeken. Itt lehetett látni, hogy a jól kezelt és trágyázott földek szakszerű művelés mellett mennyire meghálálják a gondozást, mert a 70—80%-os kártokozó jégeső mellett is kezdtek helyrejönni a növények. A jég után vetett mohartábla is nagyon szépen fejlődött, mert van a földben ami tartsa s az utóbbi esős időjárás is kedvezett neki.

Másnap, június 6.-án, a kalotaszegiek Torda felé, a mezőségiak, kik utközben csatlakoztak a kirándulókhoz, Szász Ferenc felügyelő vezetésével, Záh felé egy pár tanulságos nap szép emlékével tértek haza. A tanulmányi kirándulás meggyőzhette a résztvevőket, hogy bár igaz az a megállapítás, hogy az idő a gazda, de azért ahol jó erőben van a föld, jó a vetőmag, jó a munka, szóval ahol jó a gazda, ott az idén is a nagy szárazság ellenére jó a termés.

Az E. G. E. őszinte köszönetet mond mindazoknak, akik a kirándulókat szívesen látták és megvendékeltek.

DEMETER LAJOS

Július 9.-én, rövid szenvedés után, a segesvári kórházban, 43 éves korában örök pihenőre hajtotta fejét Demeter Lajos, a székelykereszturi unitárius Földműves Iskola igazgatója. Mindössze két évig vezette ezt a nagyjelentőségű intézményt, de rövid munkássága alatt igazi, jó és példaadó tevékenységet fejtett ki. Kitiünő anyagi helyzetét áldozta fel a közért, csakhogy szolgálatára lehessen népének, a magyar gazdatársadalomnak. A földszeretetet édesapja oltotta szívébe és hű maradt a tanításhoz. Szerény ember volt, aki kerülte a zajos társadalmi életet és az iskolán kívül családjának élt. Szereték, mert jó volt, nemes lelke, nagy a tudása, egyenes a jelleme. Mindenkit megbecsült és őt is mindenki tisztelte. A Nagyküküllő partján elterülő virágos rétek, a hegyoldalak szőlőültvényai, a gazdasági iskola búzavetése, megérett kalásza ittog-nak a nagy gazda rátermettségéről. Növendékei pedig sohasem felejtik el, hiszen szíve érettük dobbant és a munkássága, lankadatlan alkotóvágya, vitték a sirba.

Teleki Arvéd gépeiből 2 Rekord
vetőgép kombinálva műtrágyavetővel,
asványi kukoricaszártépőgép, triörök, rosták,
répamagtisztító, Kirchner—Leipzig fameg-
munkológép, komplet műmalom Cluj, Calea
Carol II. 73., Ürmösinél. 143

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképeségű
eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzélék
Zöldség
Virág
Fű és
nemestett
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piaja Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyék ingyen. 10

Biztosítsunk
a mi intézetünknel, a

Minerva

Népszerű feltételek!
Olcsó díjak!

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

	I. év	II. év	III. év	IV. év
1. tábla	# Zab, lo. Kukorica herével	Lóhere	Örökbúza	+ Kukorica
2. tábla	Zab, lo. herével	Lóhere	+ Örökbúza	# Kukorica
3. tábla	Lóhere	+ Örökbúza	# Kukorica	Zab, lo. herével
4. tábla	+ Örökbúza	# Kukorica	Zab, lo. herével	Lóhere

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM



A kisgazdák számvitele.

Irta: Telegdy László (Kolozsvár).

Az EGE új vezetőségének egyik fontos programja az a törekvés, hogy kisgazdáinkat felvilágosítsa a számvitel fontosságáról és népszerűvé, kívánatosá tegye annak bevezetését. A kisgazdáink számtartása két irányban hasznos. Hasznos hoz egyrészt magának a kisgazdának azáltal, hogy vagyonát rendben tartja, a jövedelemmel, vagy veszteséggel tisztába jön, meggyőződik arról, hogy helyes irányban halad-e gazdálkodásával és nem hiába végzi-e nehéz munkáját. Még nagyobb hasznos hoz azonban azáltal, hogy a magyar kisgazdatársadalom vezetésére, irányítására elkötelezett EGE-nek megkönnyíti a mezőgazdaság fejlesztését, a mezőgazdaság érdekeinek a védelmét és azt a munkát, amit a kisgazdák jólétének elérése érdekében kifejt. A gazdasági tanácsadásnak is pontos és megbízható kutató eszköze a gazdasági számtartás ismerete. Tanácsot adni egy gazdának igazán csak úgy lehet, ha ismerjük eddigi gazdálkodását, annak pedig hű tükré csak a számadása lehet.

Minden gazda abból a célból gazdálkodik, hogy gazdaságából minél nagyobb tiszta jövedelmet hozzon ki. Munkája jövedelmezőségét, — ami a mai nehéz gazdasági viszonyok között nem a legkönnyebben érhető el, — egyedül csak a számtartás segítségével állapíthatja meg.

Az EGE vezetősége elhatározta, hogy — egyelőre kísérletképpen — Erdély minden vidékén, néhány törekvő, komoly, intelligens kisgazdát felkér arra, hogy a rendelkezésére bocsátott számviteli nyomtatványokba, a megkívánt adatokat, vagyona, gazdálkodására vonatkozólag, pontosan és lelkiismeretesen, egy éven át írja be, azaz munkálkodásáról adjon számot. Az év folyamán az EGE e számviteli kísérleteit közegeivel felülvizsgálhatja. Az év végén, a beszolgáltatott adatok alapján, elkészíti minden egyes, a kísérletben résztvevő kisgazda gazdaságának mérlegét, jövedelmezőség szempontjából — díjtalanul.

A kísérletben résztvevő kisgazdának, a mérleg felállításához, illetve a jövedelem kiszámításához szükséges, következő négy segédkönyvet kell vezetnie: 1. a *vagyonleltárt*, a vagyonyarapodás, vagy apadás kiszámításához, 2. a *penztárkönyvet*, mint a pénzbevételek és kiadások naplóját, 3. a *háztartási könyvet*, kimutatván, hogy mennyi és milyen értékű terményt és anyagot adott a gazdaság a háztartás részére, 4. a *munkanaplót*, a végzett munkanapok értékének kiszámításához. E könyveket — természetesen — pontosan, megbízhatóan és hiven

kell vezetni. Naponként jegyezzük fel az adatokat. Hosszabb időközökben, emlékezetből beírt adatok pontatlanságra vezetnek. Az adatokat az igazsághoz hiven kell bejegyeznünk. A számadási könyvek tiszták és rendesek legyenek. Törlések, vakarások kerülendők. A számadási könyvekbe tintával írjunk be mindent.

A legalkalmasabb a kisgazdák számadásvezetésénél, a naptári évvel összeeső, tehát január 1-től december végéig tartó számadási év.

Kisgazdáink saját, jól felfogott érdekükben cselekszenek, ha bizalommal állanak e nagyfontosságú kísérlet szolgálatába. Viszont a tél folyamán tartandó tanfolyamainkon, nagy gondot kell fordítanunk a kisgazdaszámvitel szükségességének propagálására. A legnagyobb részletességgel kell előadnunk, ismertetnünk, magyaráznunk annak szükségét, célját és előnyeit.

Sokan talán azt fogják gondolni, hogy a valószínűleg megfelelő adatok részletes bevezetése az adózás szempontjából, kárral járhat. Erre nézve csak azt mondhatjuk, hogy e kísérleti számtartások vezetése az EGE és kisgazdatagjainak kizárólagos magánügye. Azokba, — a közvetlenül érdekelteken kívül, — másnak betekintése nem lehet és nem is lesz.

Kisgazdatestvéreink! Akinek nincs ideje, vagy nem akar velünk együtt közreműködni kisgazdatársai, illetve saját érdekében, az ne vállalkozzék semmire! Viszont, hálával és örömmel vesszük azoknak bizalmát, akik hisznek nekünk.

Más országokban, már évtizedek óta munkálkodnak vállalva ezirányban, a kisgazdatársadalom és annak vezetői. Mi sem várhatunk tovább. Csak így tudjuk megismerni és megvédeni kisgazdatársadalmunk érdekeit és biztosítani, fokozni annak jólétét.

Felhívjuk azokat a kisgazdatestvéreinket, akik e próbálkozásunk sikere érdekében, velünk együtt akarnak munkálkodni, hogy e szándékukat az EGE központjával közölni szíveskedjenek. A szükséges nyomtatványokat, egyesületünk ingyen bocsátja a jelentkezők rendelkezésére.

Felkérjük továbbá szakértő tagjainkat, hogy tervezetünk esetleges hiányosságára, vagy megváltoztatása végett, becses megjegyzéseiket velünk közölni szíveskedjenek. Tőlünk telhetőleg, a legjobban és e célnak legmegfelelőbbben öhajtjuk e nagyfontosságú akciót megindítani.

Itt közöljük a vezetendő számtartási könyvek beosztásának mintalapjait:

A gazdaság tulajdonosának neve:

Helység:

Vármegye:

Családja: életkora.

1.

2.

3.

4.

Iskolázottsága:

Leltár 1938.

1. Föld.	Év elején			Év végén		
	hold	Érték		hold	Érték	
		Lei	b.		Lei	b.
a) Szántóföld						
b) Kaszáló						
c) Legelő						
d) Szőlő						
e) Erdő						
f) Gyümölcsös						
Összesen:						

2. Épületek.	Év elején			Év végén		
	drb	Érték		drb	Érték	
		Lei	b.		Lei	b.
a) Lakóház						
b) Raktár						
c) Istálló						
d) Csűr						
e) Pajta						
f) Ól						
g) Mellékhelység						
h) Házhelyek						
Öss érték:						

Leltár.

3. Ültetvények.	Év elején			Év végén		
	drb	Érték		drb	Érték	
		Lei	b.		Lei	b.
a) Szőlő						
b) Gyümölcsfa						
c) Erdő						
Összérték:						

csak a fák száma és összértéke irandó be, a földterület nélkül.

Leltár.

4. Élőleltár.	Év elején			Év végén		
	drb	Érték		drb	Érték	
		Lei	b.		Lei	b.
a) Ló						
b) Csikó						
c) Bika						
d) Ökör						
e) Bivaly						
f) Tehén						
g) Növendék						
h) Borjú						
i) Sertés						
j) Kecske						
k) Juh						
l) Tyúk						
m) Liba						
n) Méhkaptár						
Az élő leltár összértéke:						

Leltár.

5. Gépek, eszközök.	Év elején			Év végén		
	drb	Érték		drb	Érték	
		Lei	b.		Lei	b.
I. Ökörszekér						
II. Kocsi						
III. Kétkerekű széké						
IV. Eke						
V. Lókapa						
VI. Borona (vas, -fa)						
VII. Henger						
VIII. Kaszálógép						
IX. Vetőgép						
X. Traktor						
XI. Aratógép						
XII. Lógereblye						
XIII. Szecská-, répa- vágógép						
XIV. Triór						
XV. Kasza						
XVI. Ásó						
XVII. Villa						
XVIII. Sarló						
XIX. Fejsze						
XX. Veremvágó						
XXI. Lapát						
XXII. Kapa						
Összérték:						



Felépül a második szövetségi vajgyár.

Irta: **Dr. Oberding József György** (K lozsvár), a G. H. Sz. titkára.

Alig mult egy éve, hogy a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége üzembe helyezte a marosvásárhelyi „Transilvania” központi tejfeldolgozó telepét, vagy amint a falun nevezik: vajgyárát, s a közeli napokban máris megkezdte egy második telep felépítését Székelykeresztúron. A marosvásárhelyi telep a marosmegyei tejszövetkezetek számára létesült, a keresztúri telep pedig az udvarhelymegyei tejszövetkezetek számára épül. Mikor a marosvásárhelyi telep felépült és üzembe lett helyezve, igen sokan titkolt aggodalommal néztek annak működése elé s maga a Központ sem számított oly gyors sikerre, mint aminő a telep működését kísérte. Ha választ kell adnunk arra a kérdésre, hogy miben rejlik ennek a minden várakozást felülmúló sikernek a titka, azt egyrészt az üzemgyártmányának a kitűnő minőségében, másrészt meg a tejszövetkezeti tagok fejlett szövetségi öntudatában jelölhetjük meg.

A marosvásárhelyi tejfeldolgozó telep köztudomás szerint a legujyszerűbb eljárással készíti a ma már nagy közkedveltségnek örvendő „Transilvania” vajat. Nemcsak Erdélyben, de egész Romániában sincs még egy, a „Transilvania” vajhoz hasonló készítmény s ennek tudható be, hogy a „Transilvania” vaj nemcsak Erdélyben, de a Regátban is nagy közkedveltségnek örvend. Ma már az a helyzet, hogy a marosvásárhelyi telep nem tud a feléje özönlő megrendeléseknek eleget tenni s ez a nagyarányú kereslet az, mely a második telep felépítését szükségessé teszi. Bármily jó minőségű vajat is állít elő azonban a marosvásárhelyi telep, nem érte volna el sikerének mai fokát, ha a tejszövetkezetek szövetségi öntudata nem támogatja a telep munkáját. A vásárhelyi telep felállítását előtt sok marosmegyei tejszövetkezet magánkereskedőkkel állott összeköttetésben, akik minden lehetőet elkövettek, hogy a korábban velük szerződött tejszövetkezeteket továbbra is magukhoz láncolják. Először látszólagosan jobb feltételekkel akarták tejszövetkezetünket eltántorítani a teleptől s mikor ez nem használt, különböző feljelentésekkel igyekeztek kellemetlenkedni nekik. Am a tejszövetkezetek

ezt a támadást is kiállták s hűségesen kitartottak telepük mellett. A telep működése pedig beigazolta a tántoríthatatlan szövetségi összefogás gazdasági hasznát. Mig azelőtt a legjobb esetben is csak 1 lej 80 banit kaptak a tejszövetkezetek a tej literéért, a telep működése óta az 2.40—2.50 lejre emelkedett.

Hogy a telep magasabb árat fizetett a tejért, azzal fokozta egyben a kiszagdák állattartó kedvét is. Megállapítható, hogy a tejszövetkezetekbe tömörült gazdák állatállománya emelkedett a telep működése óta, ami nemcsak a gazdák vagyonosodását és jövedelmük fokozódását jelenti, de kihat gazdaságuk fejlődésének egyéb ágára is, mert a lefölezött tejjel intenzív sertés-hizlalással foglalkozhattak s a nagyobb állatállomány fokozta a trágyahozamot is, ami viszont növénytermelésünkre gyakorol kedvező hatást. A telep működése befolyást gyakorol továbbá az állatállomány minőségi feljavítására, mert hiszen a gazdának saját jól felfogot érdeke, hogy minél jobban tejelő állatot tartson. Az állatállomány minőségi feljavulása pedig a nemzeti vagyonosodást segíti elő. Láthatjuk tehát, hogy mily sokrétű jelenőséggel bír a tejszövetkezeti mozgalom számára a központi tejfeldolgozó telep, mely a tejszövetkezeti szervezet csucsintézményét képezi.

A székelykeresztúri telep felépítésével most az udvarhelymegyei tejszövetkezetek fognak fejlődésük egy magasabb fokára jutni. Udvarhelymegye állatállománya különben oly kiváló és a tejszövetkezetek száma ott oly nagy, hogy a keresztúri telep már megindulása kezdetén felveheti a versenyt a vásárhelyi teleppel. Igaz, hogy a központ számára nagy anyagi megterhelést jelent ennek az újabb telepnek a felépítése, de nem riadhat vissza semmi áldozattól sem, ha már az ebbe az irányba megkezdett munkája népünk gazdasági megerősödését igazolja.

A mezőgazdasági törvény, dr. Asztalos Sándor ügyvéd fordításában 30 lejért megrendelhető a „GAZDA” kiadóhivatalában. Cluj-Kolozsvár, Strada Andrei Muresan 10.

Kérdés - Felelet

Kérdés: Ferenc Mihály. Az alvószemzést mikor a legjobb megejteni?

Felelet: Az alvószemzést július közepén megkezdhetjük s folytathatjuk szeptember első feléig. Természetesen figyelembe kell vennünk az alacsony fejlettségét. Szárazságban, ha azok fejlődésükben visszamaradtak, csak augusztus közepén vagy vége felé érik el a szemzésre alkalmas állapotot. Esős, kövér esztendőkhöz különösen a sajmeggy, keserümandula és a mirabolán annyira megvastagszanak, hogy ha őket július végéig be nem szemezzük, később rendszerint kidobják magukról a szemet. Az alvó szemzést a vadkörtevel kell megkezdni, mert ez fejezi legkorábban be a növekedést s halogatás esetén már nehezen adja fel a héját. A szemzés elvégzése után két hétre vizsgáljuk meg a szemzéseket s ha ennek a levélnyele első érintésre könnyen lehull, meg-

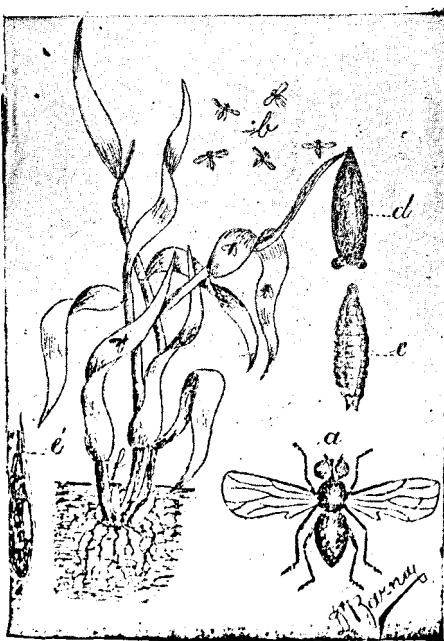
fogant a szem, ellenkező esetben meg kell ismételnünk a szemzést.

Kérdés: Kiss Áron. Mikor hordjuk ki trágyánkat földjeinkre?

Felelet: A trágyát lehetőleg még nyáron vagy ősszel hordjuk ki földünk szélére és földeljük le ottan. Igen gyakran láthatjuk, hogy a trágya ősszel vagy a tél folyamán kupacokban lesz kihordva a földekre, miáltal ki van téve a szél és eső lugozó és párologtató hatásának. Ha azonban mint fentebb említettük közvetlen az őszi szántásig leföldelve tartjuk nitrogén vesztesége alacsony lesz s jó trágyát szántunk alá. A tavaszi trágyázást azért nem ajánljuk, mert részint a trágyában nitrogén veszteség áll elő, másrészt pedig a szántással kiszáritjuk a földünket, ami különösen száraz években okoz nagy károkat.

Rejtvény

Kalászosoknak melyik kártevőjét ábrázolja a rejtvénykép? A fejlődésnek milyen korszakában van a kártevő?



A megfejtés 1937. augusztus 15-ik a Gazda szerkesztőségébe beküldendő. A rejtvény helyes

megfejtői részére a következő jutalmakat tűztük ki: I. díj 3 drb. E. G. E. kiadású gazdasági tárgyú füzet. II. díj 2 drb. E. G. E. kiadásában megjelent gazdasági tárgyú füzet. III. díj 1 drb. E. G. E. kiadásában megjelent gazdasági tárgyú füzet.

A júliusi számban közölt rejtvény a gombamoly (tinea granela) A magtárban felhalmozott gabonát, különösen ha huzamosabb ideig áll az ott, a már ismert zsizsiken kívül a gabonamoly is megtámadja. A gabonamoly lepke a közönséges molylepkéhez hasonlít. Május, június hónapokban esténként rajzik s a megtermékenyült nőstény a gabonaszemekre rakja petéit. A kikelt álcák a magvakat kirágja s ezeket a kirágott szemeket az összegyűlt ürülékkel együtt vékony fonalakkal összecsomozza. A kifejlesztett álcák ősz felé főképpen a repedésekben fehér selyemszerű gubót készítenek magának és ez bebábozódik. Ha egyszer elszaporodott, nagyon nehéz tőle megszabadulni. Védekezés ellene a magtár tisztántartása. Schol se tőrjünk a sarokban összegyűlt port, szemetet és gabonahulladékot. A gabonacsomókat forgassuk meg.

A helyes megfejtők közül a következők részesültek sorshuzás útján jutalomban: I. díj. Kolozsi Ferenc. II. díj. Timár Mihály. III. díj. Balázs Sándor. A nyereményeket címzetteknek eljuttattuk.



Buza. A szövetkezetügyi miniszterium utasítást adott az értékesítő szövetkezeti központnak, a Cecopavanak, a buzavásárlásokra vonatkozólag, mely ezt az üzletágat az állam megbízásából végzi. Eszerint a Cecopava 42 ezer lejt fizet a 10.000 kgr.-os buza vagonjáért a termelő körzetében levő feladóállomáson, ha a vasuti szállítási díj a kikötőig magasabb a vagononkénti 3 ezer lejnél. 44 ezer lejért vásárolhatja vagononként a 10.000 kgr.-os búzát, ha a termelő körzetében levő feladóállomástól a kikötőig maximum 3000 lejbe kerül a vasuti szállítási díj. A szövetkezetek által vásárolt buza tiszta kell legyen, alap hl. sulya 77 kgr. és maximum 3 százalékos idegen anyagot tartalmazhat. Az ár magasabb hl. suly esetén minden pont plus után 1 százalékkal emelkedik, ugyanúgy áll a tisztasági 4 százaléknál is a dolog. Viszont 77 kgr.-nál könnyebb fajsúlyu búzáknak hasonló arányban olcsóbbodnak, vagy 3 százaléknál több idegen anyagot tartalmazók. A kormány a buzavásárlásokra 200 millió lejes kölcsönt folyósított a Cecopavanak. A miniszteri rendelet a buzatermelők körében nagy megdöbbenést keltett. Ismeretes ugyanis, hogy a buza árát az idén a nagy külföldi kereslet miatt nem minimalizálták és aránylag elfogadható árat ért el. Kikötői rakpartokon még 540 lejt is fizetnek. Szerencse, hogy az intézkedés nem befolyásolja a piacot, mert ha ez volna az irányadó, akkor erre az erdélyi és hánsági gazdák vagononként 2000 lejes veszteséggel számolhatnának, mert a szállítás távolság miatt a kocsi a kikötőig több, mint 3000 lejbe kerülne.

Az aratás közvetlen befejezése előtt pontos helyzetkép alakult ki a termés mennyiségéről és minőségéről.

Besszarabia kivételével az egész országban közel 30—35 százalékkal kevesebb a termés, mint tavaly. A kivétel, az előző évekhez viszonyítva, váratlanul megindult s főleg ez okozta a hirtelen ár-emelkedést. Erdélyi feladóállomásokon a buza ára 450 lej. A kolozsvári tőzsdén 475 lej. Általában emelkedés várható.

Rozs. Évek óta nem látott gyenge termés van s ezzel magyarázható, hogy magasabb árat ért el, mint a buza. Szilágyi feladóállomásokon 480—490 lej. Főleg ausztriai kivitelre vásárolják.

Kukorica. Az előző helyzetképponttól eltérően be kell vallanunk, hogy a kukorica terméskilátása közel 30% csökkent s ez a kedvezőtlen időjárásnak tulajdonítható. A kormány emiatt a tengerikivitt bizonytalan időre leállította. A tengeri ára feladóállomáson 345—350, a kolozsvári tőzsdén 370 lej.

Zab. Már korábban jeleztük, hogy ebben a cikkben kicsi termés várható s ennek következtében előreláthatólag magas áron indul. A zab ára jelenleg 390—400 lej.

Árpa. Gyenge kínálat és nagy kereslet jellemzi a piacot, ennek következtében az árak nagyon magasnak alakultak. Az árpa ára állomásokon 350—360, Kolozsváron 380 lej.

Augusztus havi állatvásárok:

1. Szilágy-Cseh—Cehul Silvaniei.
2. Vizakna—Oena Sibiului.
3. Vizakna—Oena Sibiului, Szalárd—Sălărd.
4. Egeres—Aghires, Vizakna—Oena Sibiului.
5. Küküllőklód—Iclod, Lăpos—Lăpus.
6. Nagyilonda—Ileanda, Aranyosgyöres—Câmpia Turzii, Pankota—Păncota, Zaránd—Zărând.
7. Nagysomkut—Somkuta Mure.

10. Marosujvár—Oena Mureșului.

11. Temesvár—Timișoara.

12. Hátszeg—Hateg.

13. Nagycsanád—Cenadul Mare, Hátszeg—Hateg.

14. Krásznabétek—Belciug, Dés-Dej, Sülemed—Ulmeni.

15. Marosillye—Ilia, Sarmaság—Sărmasăg.

16. Enyed—Aiud, Zsibó—Jibou, Lupény—Lupeni (jud. Hunedoara), Farkaslaka—Lupeni (jud. Odorheiu).

17. Dragu, Farkaslaka—Lupeni.

18. Barót—Baraolt, Dragu, Farkaslaka—Lupeni (jud. Odorheiu).

19. Barót—Baraolt, Kozmás—Cozmeni.

20. Nagybánya—Baia Mare, Barót—Baraolt, Bonchida—Bontida, Comodi, Kiskapus—Copsa Mică, Kozmás—Cozmeni, Halmei—Halmei, Avasfelsőfalu—Negrești.

21. Nagyborosnyó—Borosneul Mare, Sárköz—Livada, Lovrin—Lovrin, Móriföld—Moriföld.

22. Korond—Corund.

23. Beszterce—Bistrița.

24. Erdőszáda—Ardușat, Beszterce—Bistrița.

25. Beszterce—Bistrița, Szentpál—Sânpaul, Tövis—Teiuș (25—26).

26. Beszterce—Bistrița.

27. Buziás—Buzias, Nyáradmagyaros—Magherani, Sarmas—Sărmasău, Szinerváralja—Șeini.

29. Kolozsvár—Cluj, Érmihályfalva—Valea lui Mihai.

30. Kolozsvár—Cluj, Vinga—Vinga.

31. Karánsebes—Caransebeș, Marosvásárhely—Tg. Mureș.

Állatárak Kolozsváron.

Élőszul. Sertés teljesen hizott 21—23 lej, sertés félhizott 19—21 lej, tehén teljesen hizott 13—14 lej, ökör teljesen hizott 15—16 lej, vékony feldolgozásra alkalmas növendék borju 15—16 lej, nehéz igásló párja 14—16 ezer lej, kocsiló párja 20—22 ezer lej, igásökör párja 14—16 ezer lej, fejőstehén ára szavatolással napi 20—25 liter tejjel 10—11 ezer lej, szavatolás nélkül 6—7 ezer lej, szopóborju 20—21 lej.

Tőzsdei árak

Július hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységekben értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Ku- korica	Zab	Mák	Napra- forgó	Fehér- bab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	475	—	370	370	410	—	—	—	—	—	130	115	
Nagyvárad	480	480	370	365	400	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	440	340	400	310	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bucuresti	540	510	380	400	430	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	470	490	350	370	395	—	—	—	—	—	—	—	
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK

29 éves magyar asszony, mint nagyanya, 2 évvel ezelőtt Amerikában, pályázatot hirdetett a legfiatalabb nagyanya megjutalmazására. A pályázatot egy 31 éves amerikai asszony nyerte el. A hír — későn ugyan — de mégis eljutott a Tolnamegyei Bajácsi községbe. Minárics János kisgazda, községi bíró nyomban megfeleltette az amerikai döntést. Beadványában elmondja, hogy felesége, született Pintér Magdolna, 29 éves és már nagyanya, 1907. március 25-én született és 14 esztendőskorában, miniszteri engedéllyel ment feleségül. 1922-ben született meg Mária nevű leánygyermek, aki 14 éves korában, tehát 1936-ban, ugyancsak miniszteri engedéllyel ment férjhez, s 1937-ben már megszületett a kisgyerek. A magyar kisgaza esete világszerte nagy feltűnést keltett és kíváncsian várja felelősségének elintézését.

A szőlőtermelők szindikátusának országos elnöke nyilatkozik a borárakról. Emil Antonescu egyetemi tanár, a szőlőtermelők szindikátusának elnöke nyilatkozatot adott az Argusnak a szőlő és bortermelésről. Szerinte, a katasztrófális boráraknak, amelyeknek a szőlő művelésével járó kiadásokat sem fede-

zik, az a magyarázata, hogy az utóbbi 20 év alatt szinte megkétszereződött a beültetett földek terjedelme. Egyetlen megoldásnak, az új ültetések azonnali kipusztítását javasolja. Antonescu elnök azonban teljesen megelégedik az értékesítés kérdéséről. Románia ipari cikkeinek elhelyezése terén, a kormányok mindig segítő kezet nyújtottak, csak a mezőgazdasági életéről feledkeztek meg. Napjainkig, pl. a borértékesítés kérdésével csak a magánosok foglalkoztak, de az állam korántsem támogatta őket. Ezen kell tehát elsősorban segíteni.

A községek nem adóztathatják meg a földbirtokot, ház- és foglalkozás utáni jövedelmet. Székelyhid nagyközség előljárósága, szabályrendeletet adott ki, melynek értelmében, a mezőgazdasági jövedelem után 24%-os pótdót ír elő. Az intézkedés következtében dr. Jakobovits Manóra 16.000 lejes pótdót vetettek ki, ami ellen a törvényszéknél élt jogorvoslással. A törvényszék megsemmisítette a pótdót kivetését. Indokolásában felhívta, hogy a falusi előljáróságoknak nem áll jogában a földbirtok, ház- és foglalkozás utáni jövedelmekre pótdót kiróni.

Az Unitárius Téli Gazdasági Iskola inézobizottsága és igazgatósága ez uton fejezi ki kö-

szönetét mindazoknak, kik az iskola igazgatójának, Demeter Lajosnak fájdalmas elhunytá alkalmával, bármi uton is részvétüket fejezték ki.

Magyar anyának a gyermeke az új szerb pátriárka jelölt. A napokban meghalt Varnava, a szerb gör. keleti egyház pátriárkája. Utódja Dositei zágrábi érsek lesz. A pátriárka jelölt édesanyját Kovács Rózának hívták és bácstopolyai születésű magyar varrónő volt. Nisbe ment férjhez egy állami tisztviselőhöz és a zágrábi érsek ebből a házasságból származik.

Lekaszálta gyermekének lábát. Megrendítő családi szerencsétlenség történt a marosmegyei Magyaró községben. — Vargha Lőrinc kisgazda a réten kaszált. Felesége három éves gyönyörű fiacskájukkal kivitte az ebédet. A gyermek meglátta apját és hozzárohant. Vargha azonban nem vette észre a közeledő gyermekét és tovább dolgozva a három éves fiúcska mindkét lábát levágta. A szerencsétlen szülők kórházba szállították gyermeküket.

A baromfi nemének megalapítására tojásban. A cseh földművelésügyi miniszterium kedvezően bírálta Redinovits mérnök eljárását, aki a tojás 10 napi keltetése után már megállapítja a csira nemét.

A kartellbizottság foglalkozott a cukorárak kérdésével. A napokban ülést tartott a legfelsőbb kartellbizottság, mely alkalommal felolvasták a cukorgyárak átiratát. Ebből kitűnik, hogy két év leforgása alatt 32.000 kat. holdról 20.000-re csökkentek a cukorrépával bevetett területek. Ennek következtében a gyárak nem rendelkeznek a szükséges feldolgozásra kerülő anyaggal s így nem tudják ellátni Románia cukorszükségeit. Már a folyó évben 3000 vagon cukor behozatalára kerül sor. Érdekes, hogy a cukorgyárak a válságot azzal akarják megoldani, hogy felemeljék a cukorárakat és nem akarnak tudomást venni arról, hogy a répatermelés csökkenése elsősorban az alacsony cukorrépa áraknak tulajdonítható. A termelők a jelenlegi 5800 lejes átvételi ár helyett 7200 lejes átvételi árat követelnek, amit sajnos idáig nem teljesítettek. Az egyetlen kivétel ut tehát a cukorrépa árak mielőbbi felemelése.

4 milliárd lej értékű aranyat szállítottak Bukarestbe. A Román Nemzeti Bank aranykészletének egyik része évek óta a

Francia Nemzeti Bankban volt elhelyezve. A kormány a napokban elrendelte az arany hazaszállítását Az első küldemény — páncélkocsikkal — már meg is érkezett Bukarestbe.

40 ezer magyar él Kanadában. A statisztikai adatok szerint Kanadában 40 ezer magyar ember lakik, akik a különböző magyar nyelvterületekről vándoroltak be kenyérkereseti gondokkal. Nagyrésztük a földművelésből él.

Nem tudják értékesíteni az idei Bánsági lencsetermést. Temesvári jelentés szerint a bánsági lencsetermelők nem tudják értékesíteni mintegy ötszáz vagonra becsülhető termésüket. Az egyes külföldi államok ugyanis szigorú rendszabályokat léptettek életbe a zsiszikes lencse bevitelének megakadályozására. Sőt a legtöbb állam már az olyan lencsét sem enged be, amelyben $\frac{1}{2}\%$ zsiszik található. Ilyen körülmények között az exportörök nem merik vállalni a külföldi szállítással való kockázatot s a gazdák nem tudják eladni.

Aradon kötelező a tojás lebélyegzése. A városi főorvosi hivatal új rendelkezést léptetett életbe a tojás értékesítésével

kapcsolatosan. Minden darab eladásra kerülő tojást bélyegzővel kell ellátni, mely feltünteti az eladó nevét és azt, hogy a tojás friss-e, vagy pedig konzervtojás. A tojás lebélyegzési kötelezettség alól csak azok a baromfitenyésztők mentesek, akik a tojást közvetlenül tenyésztelőpükről adják el. Szinte felesleges hangsúlyoznunk, hogy a rendelkezést nem lehet végrehajtani. A kisgazda ugyanis falujában ritkán értékesíti a tojást s ha pedig városba viszi, néhány tojásért nem csináltaíthatnak 200 lejes bélyegzőket. A fővárosi hivatal úgy látszik a tojást összetéveszti a hivatalos okiratokkal.

Mezőgazdasági kiállítást rendez a Baroti gazdakör. A baroti gazdakör a E. G. E. és a Mezőgazdasági Kamara erkölcsi támogatásával, elhatárolta, hogy nagyszabású mezőgazdasági kiállítást rendez. — Az előkészítő munkával Séra Istvánt, a Háromszék vármegyei gazdakörök titkárát bízták meg. A kiállítás keretében be akarják mutatni a megye mezőgazdasági kultúráját. A kiállítás anyagában helyet foglalnak a gyümölcsök és a konyhakerti növények is.

APRÓHIRDETÉSEK

1 drb. 10. sz. Magy. Gazd. Gépgyár R. T. cséplőgarnizon eredeti magángyár és teljesen jó karban eladó. (Locomobil, cséplőszekrény, elevátor, bodonka és egy 5 vasu mélyszántású eke. Holtz Lajos gazdasága, Deta, Jud. Timiş.) (135)

Bérbe vagy fixadminisztrációra keres 100—300 holdig földbirtokot nagy gyakorlattal bíró okleveles gazda. Cim a kiadóban. (139)

Földméréseket, tugsításokat, Arad, H unyadmegyékben és a Bánságban jutányosan vállal Szilágyi Jenő, okleveles mérnök, Timişoara, III., Str. Cluj 13. (140)

17 kg. súlyú, széphangu éreharang eladó. Cim: Dr. Olosz Lajosné, Chişineu, Criş, Jud. Arad.

Ifj. Tordai Ferencnél Tg.-Mures, Timlarolir 6. szám alatt eladó egy használt Kühne-féle 14 soros sorvetőgép. Értekezni lehet fenti cím alatt. (144)

Atadnánk megbízható kertésznek részes művelésre 10 holdas szőlőnkét és 15 holdas kertünket, melyben mintegy 1000 gyümölcsfa van. A kert főútvonalon fekszik két város között. Méhészetre is alkalmas. Sok akác és nagy lóheretermés. Jelentkezés esetleg külön a kertre, külön a szőlőre bizonyítványokkal, csak írásban. Cim: Agricola Andrid S. A. Pişcolt, jud. Sălaj. (145)

Eladó 24 kat. hold termő gyümölcsös lakóházzal, pincével és két kat. hold termő szőlő, lakással, présházzal, felszereléssel. Huedin (jud. Cluj) határában. Cim: Albrecht Dezső ügyvéd, Huedin. (146)

Eladó egy Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rt. herecséplőgép 1200 mm. dobszélesség. Értekezni lehet Vingard, pu. Cunţa, jud. Sibiu, Bedő Ödön. (141)

Importált apától származó 4 drb. fél éves fecskehasu mangalica kan eladó. Keresek használt jó karban lévő kombinált vetőgépet. Br. Kemény Béla Cămăraş, pu. Sărmaş, jud. Cluj. (147)

Airedale-terrier importszülők szintén pedigrés kölykei, idomításra legalkalmasabb korban, eladók. Époly legkiválóbb rendőrkutyának, mint vadászatra, patkányfogásra. Hűséges, élénk, eddig főképp csak Angliában elterjedt fajta. Dr. Brück Ede gazdasága Lugoj. Fraţii Deutsch címen. (148)

Állást keresők

Több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal rendelkező, végzett szőlő és borkészítő, ki a mezőgazdaság ágaiban, erdészetben, gyümölcsészetben is teljesen járatos, méhészet kezelését is vállalja, állást keres. Megkérdezéseket Vinczi Béla intéző Luduş, Avram Iancu 30. Jud. Turda címre kérem. (136)

Állást keres 55 éves, nős, gazdasági tanintézetet végzett, 29 évi gyakorlattal, a gazdaság önálló vezetését és a méhészetet érti.

Cim: Gyerkó Márton Porceşti, pu. Aluniş, jud. Mureş. (142)

Földbirtokos családnál nevelő-
oktatói alkalmazást keres ok-
leveles tanár, modern nyelvok-
birtokában, jártassággal min-
den tantárgyban, esetleg julius
től kezdődőleg. Cim: Incse Béla,
Salonta, Jud. Bihor, Str. Regina
Maria. (129)

Józanéletű, 52 éves, ref. vallásu
uriember, szakképzett gazda el-
vállalná gazdaság vezetését, eset-
leg ispáni vagy kulcsári állást,
vagy iparvállalatnál is elhelyez-
kedne. Javadalmazásként havi

1500 lejt és szerény ellátást kér.
Vasuton díjmentesen utazik. Cim:
Sepsi Endre Satu-Mare, Veronica
Micle Nr. 48.

Teleki Árvéd iskolájából Jara,
jud. Turda és Cluj, Regele Carol
118. a pénz vétele után franco
azonnal szállítható. Óriási per-
ezre 700 lei; száza 120 lej. Téliálló
örökhagyma dughagymái ezre
100 lej. Őszire óriás gyümölcsű,
folyton termő málna, ribizke, eg-
res gyökeres, töve 5 lei. Alma,
körte, szilvacsemeték nagyság
szerint 12–14 lej. Oltógaly most
százanként bármely faj 20 lej.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Dr. Gróf
Bethlen László, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kál-
mán, Borocz László, Csomós János, Dancs
Sándor, Dóczyiné Berde Amál, Demeter Lajos,
Dr. Eöry István, Farkas Árpád, Dr. Gaál Alajos,
Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyarmathy
Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Korponay
Kornél, Korponay Ferenc, Koós Károly, Kama-

rasi Szász Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br.
Kemény János, Klözel Oszkár, Dr. Nagy Endre,
Nagy Miklós, Dr. Oberding József, Dr. Parádi
Kálmán, Dr. Péter Béla, Pohl Béla, Récsy Lajos,
Dr. Schilling Dezső, Schöppner Sámuel, Seyfried
Ferenc, Stief Ottó, Dr. Szentkirályi Samu,
Taufner Ferenc, Tempfli János, Veress István,
Vita Sándor.

Miért használjunk „ARZOPOL” porpácot?**Mert:**

- I. Teljes üzöggmentességet biztosít!
- II. Holdanként 10% vetőmag megtakarítható!
- III. Több és egészségesebb magtermést biztosít!

Állattenyésztésben és hizlalásban nélkülözhetetlen.

a
„**DIAVIT**” D-vitaminos és
„**NUTROL**” szén-
savas mésztápszer.

Gyártja:

Moskovits Ipartelepek Rt.
növényvédelmi osztálya, Oradea.

Beszerezhető
az EGE útján.